

Varsinais-Suomi, VARK-alueet
Egentliga Finland, VARK-området

152. Aisti 100909

Kunta: Mynämäki
Kohde: Aisti
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Aisti on pitkään käytössä ollut neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jonka löydöissä on Jäkärän keramiikkaa, tyypillistä kampakeramiikkaa ja nuorakeramiikkaa. Alueella on myös kalmisto, josta on tutkittu viisi punamultahautaa, joista neljässä oli paasiarkkurakenne. Parhaiten säilyneessä haudassa arkkua oli suorakaiteen muotoinen, sivut ja päädyt oli rakennettu kivipaasista ja arkkua on peittänyt kivistä ladottu kansi. Näitä harvinaisia rakenteita tunnetaan lisäksi vain Euran Kolmhaaran kivikautiselta asuinpaikalta.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen mielenkiintoinen neoliittisen kivikauden asuinpaikka ja kalmisto, josta löydetty maanalaisiin paasiarkkuihin tehdyt punamultahautaukset ovat poikkeuksellisia, ja tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoisia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=503010057>

153. Bolax Näset 100969

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Bolax Näset
Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Bolaxin saaren pohjoispäässä sijaitseva pienistä kivistä ladottu jatulintarha (halkaisija 9 m), joka sijaitsee osin avokalliolla ja osin maapohjalla. Seitsemästä kahdeksaan sisäkehää omaavan jatulintarhan suuaukon paikka on saaren keskiosan suuntaan kohti etelää.

VARK-perustelut:

Hyväkuntoinen ja tyypillinen jatulintarha.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010034>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Bolax Näset
Typ: kult- och berättelseplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

En stenlabyrint (diameter på 9 m) som satts av små stenar i den norra ändan av ön Bolax och som delvis finns på en öppen klippa och delvis på markgrunden. Platsen för ingångsporten till stenlabyrinten med sju till åtta inre ringar finns mot öns mellersta del, mot söder.

Grunder för VARK-urvalet:
En typisk stenlabyrint i bra skick.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010034>

154. Borgholm 100756

Kunta: Parainen
Kohde: Borgholm
Tyyppi: puolustusvarustukset
Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Entisen Iniön kunnan alueella sijaitseva Borgholmin kalliosaaren puolustusvarustukset mainitaan lähteissä jo vuonna 1674. Saaren reunoilla on luontaisia pinnanmuotoja seuraavia kylmämuurattuja valleja yhteensä noin 450 metriä. Valleista kaksi on pitempää (pituus noin 200 m) ja kaksi lyhyempää (pituus alle 50 m). Rannansiirtymän perusteella kohteen käyttö on voinut alkaa aikaisintaan rautakaudella vuoden 800 jaa. tienoilla, ja historiallisten lähteiden mukaan päättynyt jo ennen 1600-lukua.

VARK-perustelut:

Saaristossa harvinainen puolustusvarustus, joka vertautuu kiinnostavasti mantereen linnavuoriin, joissa luontaisesti loivempia rinteitä suojattu vallilta. Borgholm on eheä kokonaisuus, joka on säästynyt moderneilta elementeiltä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=150010001>

Kommun: Pargas
Objekt: Borgholm
Typ: försvarsverk
Datering: järnålder; medeltida

Beskrivning:

Försvarsfästningarna på klippön Borgholm i området för tidigare Iniö kommun nämns i källor redan år 1674. På öns kanter finns kallmurande vallar som följer de naturliga ytformerna i en sträcka på sammanlagt cirka 450 meter. Av vallarna är två längre (längd på cirka 200 m) och två kortare (längd på under 50 m). Baserat på strandförskjutningen kan användningen av objektet tidigast ha börjat under järnåldern ungefär kring 800 evt., och enligt historiska källor har den upphört redan före 1600-talet.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett sällsynt försvarsfäste i skärgården, vilken på ett intressant sätt kan jämföras med borgberg på fastlandet med naturligt mer sluttande sluttningar som skyddats med vallar. Borgholm är en intakt helhet, som undgått moderna element.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=150010001>

155. Borstö 1 100965

Kunta: Parainen
Kohde: Borstö 1
Tyyppi: alusten hylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

1700-luvun tammisen kauppalaivan hylky (pituus 26 m, leveys 6 m), joka on yksi ensimmäisistä meriarkeologisesti tutkituista hylkyistä Suomessa. Rungoltaan poikkeuksellisen hyvin säilynyt hylky liittyy Pietarin ja Länsi-Euroopan (erityisesti Hollannin) väliseen kaupankäyntiin. Hyllylle on vahvistettu erillinen suoja-alue.

VARK-perustelut:

1700-luvun kauppamerenkulkuun liittyvä poikkeuksellisen hyvin säilynyt hylky, jolla on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1648>

Kommun: Pargas
Objekt: Borstö 1
Typ: fartygsvrak
Datering: historisk

Beskrivning:

Vraket efter ett handels skepp (längd på 26 m, bredd på 6 m) i ek från 1700-talet, vilket är ett av de första vraken i Finland som varit föremål för marin arkeologiska undersökningar. Vraket, med en exceptionellt välbevarad skrov, anknyter till handeln mellan S:t Petersburg och Västeuropa (i synnerhet Holland). Ett separat skyddsområde har fastställts för vraket.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett exceptionellt välbevarat vrak i anknytning till handelssjöfarten på 1700-talet, med stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1648>

156. Estnäs 101000

Kunta: Parainen
Kohde: Estnäs
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kuuden tomtning -jäännöksen muodostama kokonaisuus. Nämä saariston kausiasumukset ovat

perustuksiltaan kylmämuurattuja (koko noin 3 x 5 m, korkeus 0,5 m tai hieman vähemmän) ja esiintyvät kohteessa solumaisesti toisiinsa kiinnittyneinä. Maankohoamisen perusteella kohde saattaa ajoittua jo keskiajalle tai uuden ajan alkuun.

VARK-perustelut:

Kuuden tomtning -jäännöksen muodostama hyvin säilynyt kokonaisuus.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011201>

Kommun: Pargas

Objekt: Estnäs

Typ: boplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En helhet som utgörs av sex tomtningar. Dessa säsongsboplatser i skärgården har kallmurade grunder (storlek på cirka 3 x 5 m, höjd på 0,5 m eller lite lägre) och som cellartat är fästa i varandra i objektet. Utifrån landhöjningen är det möjligt att objektet är från medeltiden eller början av den moderna tiden.

Grunder för VARK-urvalet:

En välbevarad helhet som utgörs av sex tomtningar.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011201>

157. Flakaskär 101096

Kunta: Parainen

Kohde: Flakaskär

Tyyppi: kivrakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Ulkosaariston kalliosaarella sijaitseva kahdeksan haarainen kompassikiveys. Kutakin ilmansuuntaa osoittavassa haarassa on kiviä 2–5 kappaletta. Pohjois- ja koillishaara ovat pisimmät. Mikäli kompassikiveys on rakennettu kompassinäyttämän mukaisesti, pohjoisnavan magneettisen sijainnin muuttoksiin perustuen sen on arvioitu ajoittuvan 1600-luvulle tai sitä vanhemmaksi.

VARK-perustelut:

Ulkosaaristoon ja merenkulkuun liittyvä arkeologinen kohde, joka sijaitsee hyvin säilyneessä ympäristössä kansallispuistossa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011393>

Kommun: Pargas

Objekt: Flakaskär

Typ: stenkonstruktioner

Datering: historisk

Beskrivning:

En kompasstensättning med åtta uddar på en klippig ö i den yttre skärgården. I varje udde som visar ett väderstreck finns det 2–5 stenar. De norra och nordöstra uddarna är längst. Om kompasstensättningen byggts enligt kompassen, har det bedömts att den är från 1600-talet eller äldre utifrån ändringen i nordpolens magnetiska position.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett arkeologiskt objekt i yttre skärgården i anknytning till sjöfarten, vilket finns i en välbevarad omgivning i en nationalpark.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011393>

158. Furunabb 100826

Kunta: Parainen
Kohde: Furunabb
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakautinen röykkiökalmisto, jossa kaksitoista pyöreää röykkiötä (halkaisijat 2–4,5 m) ja yksi kookas nelisivuinen ja pinnaltaan tasainen röykkiö (8 x 7,5 m), jonka keskellä on yli kaksi metriä korkea pystykivi (niin sanottu bautakivi). Osa röykkiöistä on tutkittu, ja hautausten vähäiset löydöt (palanutta luuta ja vähän esineitä) ajoittavat ne nuoremmalle roomalaisajalle tai kansainvaellusaikaan (150/200–550/600 jaa.).

VARK-perustelut:

Harvinainen exempel på rautakaudens alun röykkiökalmistost, jonka rakenteissa on hyvin nähtävissa yhteydet Ruotsiin Upplannin ja Mälaren alueille.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=101010001>

Kommun: Pargas
Objekt: Furunabb
Typ: gravplatser
Datering: järnålder

Beskrivning:

Ett rösegravfält från järnåldern, med 12 runda rösen (diametrar på 2–4,5 m) och ett stort firsidigt röse med en jämn yta (8 x 7,5 m), med en över två meter lodrät sten (så kallad bautasten) i mitten. En del av rösen har utforskats och de ringa begravningsfynden (brända ben och ett litet antal föremål) daterar dessa till den yngre romerska tiden eller till folkvandringstiden (150/200–550/600 evt.).

Grunder för VARK-urvalet:

Ett sällsynt exempel på rösegravfält från början av järnåldern, där strukturernas likheter med Upplands- och Mälarenregionerna i Sverige påvisas väl.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=101010001>

159. Gaddin puutarha 101028

Kunta: Turku
Kohde: Gaddin puutarha
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Turun akatemian professori Pehr Adrian Gaddin akateeminen koe- ja tutkimuspuutarha 1700-luvulta (1754–1797) sijaitsee Kakolanmäen rinteessä. Suomen vanhin säilynyt kasvitieteellinen puutarha, joka noudatti todennäköisesti käytävä- ja istutuspenkkijäsentelyssään Linnén Uppsalan puutarhalle luomaa mallia. Harvinainen kohde, josta kaksi kolmasosaa on yhä puutarhamaisena ja säästyneenä myöhemmältä rakentamiselta.

VARK-perustelut:

Suomen vanhin säilynyt kasvitieteellinen puutarha 1700-luvulta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000037560>

Kommun: Åbo
Objekt: Gaddin puutarha
Typ: boplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

Den akademiska prov- och forskningsträdgården från 1700-talet (1754–1797) av Pehr Adrian Gadd, som var professor vid Åbo akademi, på Kakolabackens sluttning. Finlands äldsta bevarade botaniska trädgård som vad gäller allé- och rabattordning sannolikt följde den modell som Linné skapat för Uppsala trädgård. Ett sällsynt objekt, av vilket två tredjedelar fortfarande liknar en trädgård och det har undgått senare byggande.

Grunder för VARK-urvalet:

Finlands äldsta bevarade botaniska trädgård från 1700-talet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000037560>

160. Gropen 1 101073

Kunta: Parainen
Kohde: Gropen 1
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja historiallisen ajan kalkkikivilouhosten alue. Louhoskuopat (11 kappaletta) ja muut niihin liittyvät muut

rakenteet sijaitsevat miltei 2 kilometriä pitkänä nauhana. Useat louhoksista ovat nykyisin täyttyneet vedellä.

VARK-perustelut:

Laaja ja merkittävä esiteollisen talonpoikaisen kalkinlouhinnan kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000025136>

Kommun: Pargas

Objekt: Gropen 1

Typ: förvärvsplatser för råmaterial

Datering: historisk

Beskrivning:

Ett stort område av kalkstensbrott från den historiska tiden. Brottgroparna (11 st.) och övriga anknutna konstruktioner förekommer i ett så gott som 2 kilometer långt band. De flesta stenbrotten är numera vattebfyllda.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett stort och betydande objekt inom förindustriell kalkbrytning av bönder.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000025136>

161. Gråharuna 100966

Kunta: Parainen

Kohde: Gråharuna

Tyyppi: alusten hyllyt

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Hollantilaisperäinen kauppa-alue, joka on upponnut lasteineen 1500-luvun lopulla tai aivan 1600-luvun alussa. Kaksimastaisen purjelaivan (pituus 17 m, leveys 5 m) rakentamiseen käytetyt tammet ja mänty on kaadettu Jyllannissa tai Slesvig-Holsteinissa noin vuonna 1570. Hyllylle on määritetty suoja-alue.

VARK-perustelut:

Ainutlaatuinen muinaisjäännöskohde ikänsä ja kohteen säilyneisyyden kannalta. Hylky on merkittävä esimerkki 1500-luvun kaupankäynnistä, jolla on suuri tutkimuspotentiaali.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=2228>

Kommun: Pargas

Objekt: Gråharuna

Typ: fartygsvrak

Datering: historisk

Beskrivning:

Ett handelsfartyg av holländskt ursprung, vilket sjunkit jämte last i slutet av 1500-talet eller genast i början

av 1600-talet. De ekar och tallar som använts för att bygga det tvåmastade segelskeppet (längd på 17 m, bredd på 5 m) har fällt på Jylland eller i Slesvig-Holstein omkring år 1570. Ett skyddsområde har fastställts för vraket.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett unikt fornlämningsobjekt på grund av dess ålder och varaktighet. Vraket är ett betydande exempel på handeln under 1500-talet och det har en stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=2228>

162. Haapaniemen linna 100615

Kunta: Salo

Kohde: Haapaniemen linna

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Haapaniemen keskiaikainen kivinen kartanolinna (pohja 18 x 13 m) rakennettiin 1450-luvulta vuoteen 1525. Linna oli raunioitunut jo 1700-luvun puolivälissä. Kivilinnan raunioiden lisäksi alueella on myös muiden linnan kokonaisuuteen kuuluneiden rakennusten jäänteitä.

VARK-perustelut:

Haapaniemen linna on yksi varhaisimmista Halikonlahden rannikkoseudun rälssisätereistä, joista vain muutama rakennettiin kivilinna.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=259010060>

163. Hakostaron linnamäki 100926

Kunta: Salo

Kohde: Hakostaron linnamäki

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Matala, mutta jyrkkäreunainen mäki, jolla on linnavuori. Alueella on vallirakenteita (yhteensä 47 m matkalla) ja mahdollinen portin paikka. Kohde on alueen linnavuorista poikkeuksellisen pieni ja matala. Vallin kivien väleihin on laitettu kalkkivilaastia sekä saven ja hiekan sekoitusta, minkä perusteella kohde ajoittuu keskiaikaiseksi.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen matala ja pieni linnavuori, jonka rakenteissa on keskiaikaista varhaista laastin käyttöä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010030>

164. Hammarsboda 1 100821

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Hammarsboda 1
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kolmen pronssikautisen rökkiön ryhmä sijaitsee kapealla moreenipohjaisella mäenharjanteella. Näistä kaksi on hyvin kookkaita (halkaisija 14–17 m, korkeus noin 2 m). Yhdestä rökkiöstä on löydetty pronssikauden toiselle periodille (1500–1300 eaa.) ajoittuva pronssinen onkirves ja vuonna 1889 tutkitusta rökkiöstä paasiarkun jäänteet. Paikalla on aiemmin ollut neljä tai viisi rökkiötä, joista enää kolme on jäljellä.

VARK-perustelut:

Näyttävä pronssikautinen rökkiöalue, joka sekä sijaintiympäristönsä että löytöjensä puolesta on valtakunnallisesti erittäin merkittävä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010001>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Hammarsboda 1
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder

Beskrivning:

Gruppen av tre rösen från bronsåldern finns på en smal moränås. Av dessa är två väldigt stora (en diameter på 14–17 m och en höjd på ungefär 2 m). I ett av rösen har man hittat en holkyxa från bronsålderns andra period (1 500–1 300 fvt.) och lämningarna efter en megalitgrav i det rös som utforskats år 1889. På platsen har det tidigare funnits fyra eller fem rösen, av vilka enbart tre finns kvar.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett mäktigt röseområde från bronsåldern, vilket vad gäller såväl placeringsomgivningen som fynden är av synnerligen stort riksintresse.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010001>

165. Hamnholmssundet 100780

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Hamnholmssundet
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaksi soikiomaista pronssikautista rökkiötä (11 x 5 m ja 7 x 3 m), jotka on tulkittu mahdollisiksi laivalatomuksiksi. Rakenteet ovat päistään kiinni toisistaan. Paikalta on hyvä näköala merelle.

VARK-perustelut:

Kohde on tutkimaton, mutta jos tulkinta on oikea, pitkulaiset rökkiöt edustavat skandinaavisen latomusperinteen ulottumisesta Suomen rannikkoalueelle.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010055>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Hamnholmssundet

Typ: gravplatser

Datering: bronsålder

Beskrivning:

Två ovala rösen från bronsåldern (11 x 5 m ja 7 x 3 m), vilka har tolkats som eventuella skeppssättningar. Konstruktionerna sitter fasta i varandra vid ändorna. Från platsen finns det fin havsutsikt.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är utforskat, men om tolkningen är korrekt, är de avlånga rösen representativa för utbredning av den skandinaviska stensättningstraditionen till det finska kustområdet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010055>

166. Hautvuori 101154

Kunta: Laitila

Kohde: Hautvuori

Tyyppi: puolustusvarustukset; taide, muistomerkit

Ajoitus: historiallinen; pronssikautinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pinnanmuodoiltaan poikkeuksellinen pronssi- ja rautakauden taiteeseen ajoittuva linnavuori, joka muodostuu kahdesta kalliomäestä. Pohjoisempi mäki on ollut loivalta sivulta vallitettu, ja paikanna näkyy 22 metriä pitkä kivivalli. Muut sivut ovat luontaisesti jyrkkiä. Käyttöaikanaan linnavuori on sijainnut saarella. 1900-luvun alun tutkimuksissa paikalta on löydetty pronssikautteen tai esiroomalaiseen rautakuteen ajoittua löytöjä, kivetty tulisija ja kulttuurikerroksia. Kohde on Suomen vanhimpia linnavuo-ria.

VARK-perustelut:

Suomen vanhimpia linnavuo-ria, jotka ovat hyvin harvinaisia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000000057>

167. Hevonlinnan kapulatie 101176

Kunta: Koski TI

Kohde: Hevonlinnan kapulatie
Tyyppi: kulkuväylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Hirsistä ladottu entisen suoalueen yli kulkeva tieura, eli niin sanottu kapulatie. Tieuran ajoitus ei ole tiedossa, mutta sitä ei ole merkittynä 1700-luvun isojakokartassa, eikä sitä nuoremmissa kartoissa. Kohde on poikkeuksellinen esimerkki suoalueen yli rakennetusta kulkuväylästä. Uran pituus on ollut noin 200 metriä. Tien pohjaan käytettyjen kirveellä veistettyjen hirsien pituus on noin 2,5 metriä. Huolellisesti paikoilleen ladotut hirret ovat erittäin hyväkuntoisia.

VARK-perustelut:

Kohde on hyvä esimerkki suon ylittävästä historiallisen ajan kapulatiestä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000020438>

168. Huttalan linnavuori 100846

Kunta: Kaarina
Kohde: Huttalan linnavuori
Tyyppi: asuinpaikat; kultti- ja tarinapaikat; puolustusvarustukset
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakautinen linnavuori sijaitsee ympäristöstään selvästi erottuvalla kalliomäellä, jonka itärinnettä on suojannut kiviperustainen varustus. Muut rinteet ovat erittäin jyrkkiä. Linnavuoren koetutkimuksissa on löydetty vahva kulttuurikerros, jossa on runsaasti saviastian paloja ja hieman rautakuonaa. Linnavuoren laella on myös kaksi uhrikupiksi tulkittua kuoppaa. Löytöjen ja ajoitusten perusteella paikalla on ollut kaksi käyttövaihetta: vanhempi ajanlaskun taitteen tienoilla ja nuorempi myöhäisrautakaudella.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt linnavuori, jolta on löydetty poikkeuksellisen runsaita merkkejä asutuksesta. Kohteen sijainti sopii meren ja sisämaan välisen liikenteen vartiointiin. Kohteella on suuri tutkimuksellinen ja kulttuurihistoriallinen merkitys, ja sillä on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=602010027>

169. Huttalanmäki 100811

Kunta: Kaarina
Kohde: Huttalanmäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Ristiretkiaikainen ruumiskalmisto ja pitkään rautakaudella käytössä ollut asuinpaikka, joita kiertää

katkonainen kiviaita. Paikalta on tutkittu 24 hautaa, joista viisi on varmuudella naisten hautoja ja yksi lapsen. Tutkitut haudat ovat olleet vähänlöytöisiä, mikä viittaa pakanallisen ja varhaisen kristillisen ajan taitteeseen. Alueen pohjoisosassa olevan rakennuksen (5 x 5 m) ja kalmiston ajallinen suhde toisiinsa on vielä epävarma. Vastaavia kalmiston ja siihen liittyvän uskonnollisen rakennuksen kokonaisuuksia tunnetaan Lounais-Suomesta.

VARK-perustelut:

Kohde on merkittävä esimerkki lounaissuomalaisesta ristiretkiaikaisesta ruumiskalmistosta, jonka yhteydessä on asuinpaikka ja rakennuksen perusta. Hyvin säilyneellä kohteella on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=602010019>

170. Hvits 100629

Kunta: Parainen

Kohde: Hvits

Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kookas, sileälle ja kaltevalle kalliopinnalle kivistä ladottu jatulintarha (halkaisija 14 m). Kohteesta 1887 tehdyssä piirroksessa on kivirivejä keskuskivistä laskien yksitoista - nyt niitä on yhdeksän. Kivirivit eivät risteä ja jatulintarha on kierrettävissä keskuskivistä reunaan. Kivet ovat osin sammaloituneita.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt ja edustava esimerkki Turunmaan saariston jatulintarhoista.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=533010001>

Kommun: Pargas

Objekt: Hvits

Typ: kult- och berättelseplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En stor stenlabyrint (diameter på 14 m) som satts av stenar på en slät och lutande bergsyta. I ritningen av objektet från år 1887 finns det elva stenrader från centralstenen – nu finns det nio. Stenraderna korsar inte varandra och det är möjligt att gå igenom stenlabyrinten från centralstenen till kanten. Stenarna är mosstäckta.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett välbevarat och representativt exempel på stenlabyrinter i Åbolands skärgård.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=533010001>

171. Härkämäki 101036

Kunta: Salo
Kohde: Härkämäki
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Täysin säilynyt ja maastossa hyvin erottuva neoliittiselle kivikaudelle ajoittuva asumuspainanne (sisämitat 7 x 7 m, syvyys 0,8 m). Painanteen ympärillä on selkeät vallit (leveys 1,5 m). Asumuspainanteessa on oviaukko länteen. Painanteeseen tehdystä koepistosta löytyi kaksi palanutta luun sirua, joista tehty radiohiiliajoitus ajoittaa asumuksen noin 3000 eaa. Kohdetyyppi on harvinainen löytöalueella.

VARK-perustelut:

Länsi-Suomen alueella erittäin harvinainen kivikautinen asumuspainanne, josta radiohiiliajoitus. Runsaasti tutkimuspotentiaalia. Sijaitsee ympäristössä ja maisemassa, jossa on kohteen ymmärtämistä tukevia elementtejä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000034180>

172. Högholmen 100854

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Högholmen
Tyyppi: kulkuväylät; puolustusvarustukset
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kalliosaari, jonka laella on keskiaikaisen puolustusvarustuksen jäänteet. Kyseessä on keskiaikainen pikkulinna, johon kuuluu myös vedenalaisia hirsikehikkoja ja paalurakenteita. Puulustoajoitus ajoittaa vedenalaiset rakenteet 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Radiohiiliajoitukset ja linnan tutkimuksissa tehdyt löydöt ajoittuvat samaan aikaan (mm. keskieurooppalaista lasia).

VARK-perustelut:

Rakentamattomalla saarella sijaitseva keskiaikainen pikkulinna, jonka rakenteet ovat melko hyvin säilyneet.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010030>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Högholmen
Typ: färdvägar; försvarsverk
Datering: medeltida

Beskrivning:

En klippö, med lämningar efter en medeltida försvarsutrustning på dess krön. Det handlar om en medeltida liten borg, som också omfattar stockramar och pålkonstruktioner under vattenytan. En datering utifrån träringarna daterar konstruktionerna under vattnet till slutet av 1300-talet och början av 1400-talet.

Radiokoldateringar och fynden vid utforskningen av borgen daterar dessa till samma tid (bl.a. centraleuropeiskt glas).

Grunder för VARK-urvalet:

En medeltida liten borg på en obebyggd ö, vars konstruktioner är relativt välbevarade.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010030>

173. Ilmusmäki 100712

Kunta: Salo

Kohde: Ilmusmäki

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kookas pronssikautinen hautaröykkiö (halkaisija yli 15 m, korkeus 2,2 m), joka sijaitsee maisemallisesti näyttävällä mäellä yli 100 metrin korkeudessa. Röykkiössä on kiinni tyypiltään harvinainen matala kivilatomus (8,5 x 6,5 m, korkeus vain 0,2 m).

VARK-perustelut:

Kohde on alueen suurimpia tutkimattomia pronssikautisia hautaröykkiöitä, joka on arkeologisesti mielenkiintoinen ja maisemallisesti merkittävä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010015>

174. Isotalo 100768

Kunta: Nousiainen

Kohde: Isotalo

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Runsaslöytöinen rautakautinen rökkiökalmisto, jonka tunnetuista kolmestatoista rökkiöstä viisi on tutkittu. Osassa rökkiöistä on reunakiveys ja silmäkivi. Kalmiston löydöt ajoittavat kohteen nuoremmalle roomalaisajalle ja kansainvaellusaikaan. Kohteessa on myös nuorempia historiallisen ajan kyläasutukseen liittyviä rakenteita.

VARK-perustelut:

Tutkimushistoriallisesti tärkeä varhaisrautakauden kohde. Se ajoittuu murrosvaiheeseen, jolloin Suomen alueella alkaa kehittyä omia esinetyyppejä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=538010001>

175. Ispoisten vanha kylätontti 101180

Kunta: Turku
Kohde: Ispoisten vanha kylätontti
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Meren rannan tuntumassa sijaitseva keskiaikainen kylätontti, jossa on sijainnut yksinäistalo. Talonpoikaistalosta tuli rälsstitila jo 1400-luvulla, ja tontti jäi pois käytöstä viimeistään 1700-luvun puolivälissä. Alueella on rakennuksen ja tulisijan perustuksia, mahdollisesti kellarikuoppa.

VARK-perustelut:

Edustava esimerkki keskiaikaisesta talonpoikaistalosta, josta tuli jo 1400-luvulla rälsstitila.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000027449>

Kommun: Åbo
Objekt: Ispoisten vanha kylätontti
Typ: boplatser
Datering: historisk; medeltida

Beskrivning:

En medeltida bytomt i närheten av havsstranden, på vilken en enskild gård funnits. Bondestugan blev en frälsegård redan på 1400-talet och tomten var ur bruk senast i medlet av 1700-talet. I området finns det byggnads- och eldstadsgrunder, eventuellt en källargrop.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett representativt exempel på en bondestuga, som redan på 1400-talet blev en frälsegård.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000027449>

176. Joensuun kartano 101173

Kunta: Salo
Kohde: Joensuun kartano
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Merkittävä keskiaikainen rälsissäteri, johon rakennettiin kivinen päärakennus viimeistään 1500-luvulla. Kivirakennus oli raunioitunut jo 1680-luvulla, ja nykyinen puinen päärakennus on rakennettu 1790-luvulla. Alueen asutushistoria ulottuu jopa viikinki- ja ristiretkiäjälle. Kartano paikalla oli 1300-luvulta lähtien ja se liittyy kiinteästi Halikonlahden rautakautisen asutuksen jatkumoon.

VARK-perustelut:

1300-luvulla perustettu keskiaikainen rälsissäteri, jonka viimeistään 1500-luvulla rakennettu kivinen

päärakennus oli jo 1680-luvulla raunioitunut. Kohteella myös hyvin harvinainen rautakautinen ja/tai varhaiskeskiaikainen asutusjatkumo.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000018609>

177. Jurmon muinaisjännökset 100462

VARK-alueen perustelu:

Jurmon ainutlaatuisen ulkosaariston kokonaisuuteen kuuluu kaksi saaristolaiskappelia ja kaksi tyypiltään erilaista kausiasutuksen kohdetta (niin sanottuja tomtning-jännöksiä). Kohteet ajoittuvat keskiajalta 1600-luvulle.

Kunta: Parainen

Kohde: Jurmo Munkringar

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: keskiaikainen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=279010011>

Kunta: Parainen

Kohde: Jurmo Kappellbacken

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011905>

Kunta: Parainen

Kohde: Jurmo Grönnviken

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000040509>

Grunder för VARK-området:

Den unika ytterskärgårdshelheten på Jurmo omfattar två skärgårdskapell och säsongsbosättningsobjekt av olika typ (så kallade tomtningsslämningar). Objekten är från medeltiden till 1600-talet.

Kommun: Pargas

Objekt: Jurmo Munkringar

Typ: boplatser

Datering: medeltida

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=279010011>

Kommun: Pargas

Objekt: Jurmo Kappellbacken

Typ: kyrkobyggnader

Datering: historisk

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011905>

Kommun: Pargas

Objekt: Jurmo Grönnviken

Typ: kyrkobyggnader

Datering: historisk

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000040509>

178. Järppilän kartano 100923

Kunta: Taivassalo

Kohde: Järppilän kartano

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

1500-luvulla rakennetun kivisen kartanolinnan rauniot sijaitsevat kallioisen mäen laella. Paikalla on rauniokumpu (laajuus noin 12 x 15 m), jossa on entisen linnan tynnyriholvikellareiden rauniot. Kartanon piha-alueella on myös muita nuorempia rakenteita ja kivilouhos.

VARK-perustelut:

Harvinaisen 1500-luvulla rakennetun kivilinnan rauniot, jossa säilyneiden linnan kellarien päälle ei ole rakennettu uusia rakenteita.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=833500001>

179. Kaarinan kirkko 101218

Kunta: Turku

Kohde: Kaarinan kirkko

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaarinan kirkko kuuluu Suomen vanhimpiin seurakuntiin. Yhä pystyssä oleva keskiaikainen kivikirkko on Manner-Suomen vanhimpia (rakennettu 1440–1450 välillä), ja sitä edeltänyt puukirkkovaihe on alkanut jo vuosien 1220 ja 1240 välillä. Kirkon tuntumassa on sekä ristiretkiaikaisia että varhaiskeskiaikainen kalmisto, ja kohde edustaa rautakauden ja varhaiskeskiajan uskonnollista murrosaihetta.

VARK-perustelut:

Kaarinan kivikirkko on poikkeuksellisen hyvin keskiaikaiset piirteensä säilyttänyt kirkkorakennus, jonka alla ja rakenteissa on säilyneenä poikkeuksellisen merkittäviä varhaiseen uskonnollisuuteen liittyviä kerrostumia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014881>

Kommun: Åbo

Objekt: Kaarinan kirkko

Typ: kyrkobyggnader

Datering: medeltida

Beskrivning:

S:t Karins kyrka hör till en av Finlands äldsta församlingar. Den stenkyrka som fortfarande står kvar på platsen är en av de äldsta i Fastlandsfinland (byggd 1440–1450) och den träkyrkofas som föregick kyrkan har börjat redan mellan år 1220 och år 1240. I närheten av kyrkan finns det ett gravfält från såväl korstågstiden som den tidiga medeltiden och objektet är representativt för den religiösa brytpunkten mellan järnåldern och den tidiga medeltiden.

Grunder för VARK-urvalet:

S:t Karins kyrka är en kyrkobyggnad som exceptionellt väl bevarat sina medeltida särdrag, med exceptionellt betydande religiositetsanknutna avlagringar är bevarade under kyrkan och i dess konstruktioner.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000014881>

180. Kalkugnsnäs 101011

Kunta: Parainen

Kohde: Kalkugnsnäs

Tyyppi: kulkuväylät; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Poikkeuksellisen hyvin säilynt esiteolliseen kalkintuotantoon liittyvä kokonaisuus, johon kuuluu kalkkiuuni (6,5 x 6,7 x 1,7 m), kalkinsammutuspaikka, mahdollinen kalkkitie ja lastaamiseen käytetty kivistä kasattu laitur (pituus noin 15 m). Kohde sijaitsee kohdetyypille ominaisesti aivan rannassa.

VARK-perustelut:

Erittäin hyvin säilynt esiteollisen kalkinvalmistuksen kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000025260>

Kommun: Pargas

Objekt: Kalkugnsnäs

Typ: arbets- och tillverkningsplatser; färdvägar

Datering: historisk

Beskrivning:

En exceptionellt välbevarad helhet i anknytning till förindustriell kalkproduktion, vilken omfattar en kalkugn (6,5 x 6,7 x 1,7 m), en kalksläckningsplats, en eventuell kalkväg och en kaj som samlats av sten för lastning (längd på cirka 15 m). Objektet finns på ett sätt som är karakteristiskt för objektstypen precis vid stranden.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett väldigt välbevarat objekt inom förindustriell kalktillverkning.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000025260>

181. Kappalbackans fornlämningar i Björkö 100434

VARK-alueen perustelu:

Kappalbackan yhdessä Stenalnin veneenvetopaikan kanssa muodostavat merkittävän saaristolalueen uskonnonharjoittamiseen liittyvän rakennekokonaisuuden.

Kunta: Parainen

Kohde: Björkö Kappalbackan

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011401>

Kunta: Parainen

Kohde: Björkö Stenaln

Tyyppi: kulkuväylät

Ajoitus: historiallinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011402>

Grunder för VARK-området:

Kappalbackan bildar tillsammans med båtdragplatsen i Stenaln en betydande konstruktionshelhet i anknötning till religionsutövandet i skärgårdsområdet.

Kommun: Pargas

Objekt: Björkö Kappalbackan

Typ: kyrkobyggnader

Datering: historisk

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011401>

Kommun: Pargas

Objekt: Björkö Stenaln

Typ: färdvägar

Datering: historisk

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011402>

182. Kappelinmäki 101009

Kunta: Kaarina

Kohde: Kappelinmäki

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kappelinmäen pohjoisrinteessä, terassimaisella tasanteella sijaitsee kivivallilla reunustettu alue, jonka sisältä on löydetty ihmisen luita. Kyseessä on ilmeisesti vanha keskiaikaisen piispanlinnan aikainen hautausmaa, joka lienee ollut käytössä ennen Kuusiston varsinaisen seurakuntakirkon rakentamista 1600-luvulla.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt läheiseen Kuusiston Piispanlinnaan liittyvä keskiaikainen kalmistoalue.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000021971>

183. Kappelmäki 101083

Kunta: Vehmaa

Kohde: Kappelmäki

Tyyppi: hautapaikat; kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

1500-luvulta 1700-luvulle käytössä ollut kappelin paikka. Puukappelin (koko 6 x 7 m) ympärillä on kiviaidan rajaama kirkkomaa. Kappeli on rakennettu rautakautisen kalmiston päälle. Kohdetyyppi on harvinainen.

VARK-perustelut:

Merkittävä esimerkki puukappeleiden verkostosta uudenajan ja luterilaisen ajan alussa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000000183>

184. Kappelniitty 100720

Kunta: Pöytyä

Kohde: Kappelniitty

Tyyppi: asuinpaikat; kirkkorakenteet; kivirakenteet; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Monipuolinen rautakaudelta keskiajan alkuun ajoittuva kohde, jossa on laaja muinaispeltoalue peltoterasseineen, asuinpaikka ja röykkiöitä. Perimätiedon mukaan paikalla on sijainnut kirkko. Alueelta on löydetty kooltaan keskiaikaisia kirkkomaita vastaava aitarakenne, mutta kirkon olemassaolosta ei ole vielä varmoja todisteita.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen hyvin säilynyt ja monipuolinen rautakauden loppupuolen ja keskiajan kohde. Myös kohteen ympäristö on poikkeuksellisen hyvin säilynyt; maisemallinen yleisilme on pysynyt lähes muuttumattomana viimeistään 1700-luvun lopulta lähtien.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=979010005>

185. Ketohaka 101190

Kunta: Salo

Kohde: Ketohaka
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Ketohaassa on 12 rautakaudelle ajoittavaa röykkiöhautaa ja kaksi asuinpaikka-aluetta. Asuinpaikat ajoittuvat pronssikaudelta roomalaiselle rautakaudelle. Tutkitut röykkiöt ajoittuvat nuoremmalta roomalaisajalta merovingiajalle (noin 150/200–800 jaa.). Yksi röykkiö oli rakennettu alun perin pronssikaudella (1800–500 eaa.), ja otettu uudelleen hautauskäyttöön kansainvaellus- ja merovingiaikana (400–800 jaa.). Monipuolisen ja tutkimushistoriallisesti merkittävältä kohteelta on havaittu merkkejä myös rautakautisesta talosta.

VARK-perustelut:

Monipuolinen ja tutkimushistoriallisesti poikkeuksellisen merkittävä pronssikaudelta varhaiselle ja keskiselle rautakaudelle ajoittuva kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010025>

186. Keulakuvahylky 100964

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Keulakuvahylky
Tyyppi: alusten hylkyt
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kyseessä on todennäköisesti englantilaisen rahtialuksen Osborn & Elisabethin hylky. Englannissa vuonna 1857 rakennettu purjealus (laivatyyppi priki) haaksirikkoutui painolastissa matkallaan Lontoosta Kronstadtiin syyskuussa 1873. Miehistö pelastui. Laivan hylky (pituus 30 m, leveys 7 m) makaa yhä pystyssä köllillään 20 metrin syvyydessä. Kohde on suosittu sukelluskohde.

VARK-perustelut:

Edustava ja parhaiten säilynyt esimerkki Saaristomerelle uponneista englantilaisista 1800-luvun ulkomaankaupan rahtia kuljettaneista purjealuksista. Arkistolähteiden avulla laivan historiaa on selvitetty paljon.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1513>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Keulakuvahylky
Typ: fartygsvrak
Datering: historisk

Beskrivning:

Det handlar sannolikt om vraket efter det engelska fraktfartyget Osborn & Elisabeth. Segelskeppet, som byggts i England år 1857 (fartygstypen är brigg), förliste med barlasten på sin resa från London till Kronstadt i september 1873. Manskaper räddades. Fartygets vrak (längd på 30 m, bredd på 7 m) ligger fortfarande upprätt på kölen på 20 meters djup. Objektet är ett populärt dykningsobjekt.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett representativt och det bäst bevarade exemplet på de engelska segelfartyg som transporterade frakt inom utrikeshandeln under 1800-talet och som sjunkit i Skärgårdshavet. Fartygets historia har utretts i hög grad med arkivkällor.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1513>

187. Klockarstenen 100987

Kunta: Parainen

Kohde: Klockarstenen

Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Nötön saaren pohjoisosasa Boberg nimiellä kaliolla sijaitseva laakea hiukan kolmiomainen kivi, jonka reunoilla on kolmetoista kuoppaa (halkaisijat 10–15 cm, syvyys 1,5–5,0 cm). Kuopat ovat säännöllisen muotoisia, pohjaltaan sileäksi hioutuneita. Kivestä lähtee soinnikkaita ääniä, kun sitä kumautetaan jollain kovalla esineellä. Kiveä nimitetään soivaksi kiveksi ja perimätiedon mukaan lohkareta on soitettu kivillä ja sitä on nimitetty Klockarsteniksi. Nötön pohjoiskärjessä on viisi varhaismetallikautista hautaröykkiötä, mutta Klockarsten liittyy saaren historiallisen ajan asutukseen.

VARK-perustelut:

Kohde on valtakunnallisesti merkittävä ja ainutlaatuinen esimerkki muinaisesta äänimaisemasta. Koska kiven ympäristö on hyvin autentisessa tilassa on yhteys muinaisten ihmisten maailmaan paikalla helposti aistittavissa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=533010062>

Kommun: Pargas

Objekt: Klockarstenen

Typ: kult- och berättelseplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En i viss mån triangelaktig flat sten, som finns på en klippa på Boberg-udden norr om Nötö och som är kantad av 13 gropar. De har en diameter från knappt 10 cm till cirka 15 cm. Djupet är 1,5–5,0 cm. Groparna är av regelbunden form och bottnarna har slipats till slät form. Stenen avger klingande ljud, då ett hårt föremål slås mot den. Stenen kallas för Klockarstenen och enligt den muntliga traditionen har man spelat på stenblocket med stenar. I den norra änden av Nötö finns det fem gravrösen från den tidiga metallåldern, men Klockarsten anknyter sannolikt till bosättningen av ön under den historiska tiden.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är av riksintresse och ett unikt exempel på det forntida ljudlandskapet. Eftersom stenens omgivning är i ett väldigt autentiskt tillstånd, är det enkelt att leva sig in i de forntida människornas värld på platsen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=533010062>

188. Koroisten muinaisjännökset 100463

VARK-alueen perustelu:

1200-luvulla syntyneet Koroistenniemi (piispanistuin) ja Koroisten tila (piispan tila) liittyvät kiinteästi toisiinsa. Koroisten tilan paikalla on ollut kristillistä vaihetta edeltävä rautakautinen asuinpaikka ja kalmisto.

Kunta: Turku

Kohde: Koroistenniemi

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kirkkorakenteet

Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=853010001>

Kunta: Turku

Kohde: Koroisten tila

Tyyppi: asuinpaikat; asuinpaikat; hautapaikat

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen; rautakautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=853010007>

Grunder för VARK-området:

Korois udde (biskopssätet) och Korois gård (biskopens herrgård), vilka uppkommit på 1200-talet, har en fast koppling till varandra. På platsen för Korois gård har det för den kristna fasen funnits en boplat och en gravgård från stenåldern.

Kommun: Åbo

Objekt: Koroistenniemi

Typ: boplatser; gravplatser; kyrkobyggnader

Datering: järnålder; medeltida

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=853010001>

Kommun: Åbo

Objekt: Koroisten tila

Typ: boplatser; gravplatser

Datering: historisk; järnålder; medeltida

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=853010007>

189. Korvala 100713

Kunta: Sauvo

Kohde: Korvala

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Korvalan kalmisto ajoittuu rautakauden alkuun vanhemmalle roomalaisajalle (0–200 jaa.). Tutkimuksissa

etelään suuntauvan niemen rinneterassilta on löydetty 24 maanalaisiin hiekkakivestä rakennettujen arkkumaisiin latomuksiin tai suorakaiteen muotoisiin kivikehiin tehtyä ruumishautautusta. Hautaukset olivat löydöiltään poikkeuksellisen rikkaita (pronssisia kaula- ja rannerenkaita, rautaisia keihäänkärkiä ja kirveitä, partaveitsiä ja pinsettejä, veitsiä, saksia ja sirppejä).

VARK-perustelut:

Korvala on arvokas vanhemman roomalaisajan hautapaikka, joka on tyypiltään ja löytökokonaisuudeltaan poikkeuksellinen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=738010025>

190. Kosackkullen 100596

Kunta: Kemiönsaari

Kohde: Kosackkullen

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaksi korkean kalliomaän laella sijaitsevaa suurat pronssikautista röykkiötä. Röykkiöt ovat pitkiä, kapeita ja matalia. Suurempi röykkiö on kooltaan 24,5 x 3,5 metriä, ja korkeutta sillä on vain hieman reilu puoli metriä. Toinen röykkiöistä on hieman pienempi. Kohde on hyvin säilynyt ja eikä sitä ole tutkittu kaivauksin.

VARK-perustelut:

Pronssikautisia röykkiöitä niille tyypillisessä ympäristössä. Röykkiötyyppi on suhteellisen harvinainen Varsinais-Suomessa. Kohteen sijainti saarella meren lähellä auttaa ymmärtämään merellistä ympäristöä, johon röykkiöt aikoinaan rakennettiin.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010011>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Kosackkullen

Typ: gravplatser

Datering: bronsålder

Beskrivning:

Två stora rösen från bronsåldern, vilka finns på krönet på en hög bergsbacke. Rösena är långa, smala och låga. Det större röset är av storleken 24,5 x 3,5 meter och dess höjd är enbart drygt en meter. Det andra röset är en aning mindre. Objektet är välbevarat och det har inte utforskats med utgrävningar.

Grunder för VARK-urvalet:

Rösen från bronsåldern i en omgivning som är typisk för dessa. Rösetypen är relativt sällsynt i Egentliga Finland. Objektets placering nära havet hjälper att förstå den maritima omgivning där rösena en gång tiden byggdes.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010011>

191. Kotirinne 100641

Kunta: Turku
Kohde: Kotirinne
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pääosin kivikauden lopun Kiukaisten kulttuuriin ajoittuva asuinpaikka, joka on sijainnut kivikauden lopulla sisäsaaristossa. Asuinpaikalta on löytynyt Suomen vanhimmat tunnetut ohranjyvät, joista yksi on ajoitettu radiohiiliajoituksella pronssikaudelle (noin 1900–1020 eaa.). Kohteen rakenteet eivät näy maanpinnalle, mutta ympäristön osalta se antaa hyvän kuvan kivikauden asuinpaikasta.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt ja merkittävä kivikauden lopun asuinpaikka, jonka kerrostumista on havaittu merkkejä varhaisesta maanviljelystä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=853010022>

Kommun: Åbo
Objekt: Kotirinne
Typ: boplatser
Datering: bronsålder; stenålder

Beskrivning:

En boplatser som huvudsak är från slutet av Kiukaiskulturen, vilket funnit i den inre skärgården under slutet av stenåldern. På platsen har man hittat Finlands äldsta kända säd av korn, av vilka ett daterats till bronsåldern (cirka 1 900–1 020 fvt.) med radiokoldatering. Objektets konstruktioner syns inte till markytan, men vad beträffar omgivningen ger det en bra bild av en boplatser från stenåldern.

Grunder för VARK-urvalet:

En välbevarad och betydande boplatser från slutet av stenåldern. I dess avlagringar har tecken på tidigt jordbruk observerats.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=853010022>

192. Kotokallio 100872

Kunta: Lieto
Kohde: Kotokallio
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Tutkittu pronssikauden toiselle periodille (1500–1300 eaa.) ajoitettu hautaraunio, jossa on ollut ainakin kaksi sisäkkäistä kehää. Rauniossa oli kaksi palaneiden luiden keskittymää, joissa oli yhteensä 3–5 vainajaa, joista ainakin kaksi on ollut naisia. Löytöinä saatiin palteen pronssiset tikari ja rullapäinen neula, jotka

viittaavat yhteyksiin Pohjois-Saksaan.

VARK-perustelut:

Yksi harvoista pronssikauden toiselle periodille ajoitetuista haudoista Suomessa. Haudan sijainti avoimella kalliomäellä havainnollistaa hyvin alkuperäistä sijaintia meren ääressä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=423010011>

193. Krogarudden 100671

Kunta: Kemiönsaari

Kohde: Krogarudden

Tyyppi: kivirakenteet; taide, muistomerkit; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Satamapaikka, krouvinpaikka ja 1600-luvun kalliohakkauksia Turunmaan saaristoalueen tärkeimmän merenkulkuväylän varrella. Paikalle perustettiin krouvi viimeistään vuonna 1642, ja se jäi pois käytöstä 1700-luvun alussa isonvihan aikana. Paikalla on krouvin kivijalka (8 x 7,5 m) ja kaksi siihen liittyvää kellarikuoppaa.

VARK-perustelut:

Harvinainen ja hyvin säilynyt, ja siten poikkeuksellisen merkittävä merihistoriallinen muinaisjäänös.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010059>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Krogarudden

Typ: arbets- och tillverkningsplatser; konst, minnesmärken; stenkonstruktioner

Datering: historisk

Beskrivning:

En hamnplats, krogplats och hållristningar från 1600-talet längs den viktigaste havsfarleden i Åbolands skärgårdsområde. En krog grundades på platsen senast år 1642 och den lades ner i början av 1700-talet under Stora ofreden. På platsen finns krogens stenfot (8 x 7,5 m) och två anknutna källargropar.

Grunder för VARK-urvalet:

En sällsynt och välbevarad och följaktligen marinhistoriskt betydande fornlämning.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010059>

194. Kuitia - Qvidja 100770

Kunta: Parainen

Kohde: Kuitia - Qvidja

Tyyppi: asuinpaikat; puolustusvarustukset

Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kuitian harmaakivestä muurattu keskiaikainen kartanolinna sijaitsee Paraisten itäsaaristossa lähellä pitkää Paimionlahtea. Alkujaan linna on muodostanut joka sivulta suljetun pihapiirin. Se on yksi vanhimmista aateliston kivisistä asuinkartanoista Suomessa.

VARK-perustelut:

Kuitia on yksi vanhimmista säilyneistä ylemmän rälssin kivisistä asuinkartanolinnoista Suomessa, ja sen rakennusarkeologinen potentiaali on merkittävä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=573500002>

Kommun: Pargas

Objekt: Kuitia - Qvidja

Typ: boplatser; försvarsverk

Datering: medeltida

Beskrivning:

Qvidja gård, som är från medeltiden och som murats av gråsten, finns i Pargas östra skärgård, nära den långa Pemarviken. Ursprungligen har borgen bildat en gårdskrets som varit stängd från sidan. Den är en av de äldsta bostadsgårdarna i sten för adelskapet i Finland.

Grunder för VARK-urvalet:

Qvidja är en av de äldsta bevarade bostadsgårdarna i sten tillhörande det övre frälset och dess byggnadsarkeologiska potential är betydande.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=573500002>

195. Kukkarkoski I 100840

Kunta: Lieto

Kohde: Kukkarkoski I

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat

Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Neoliittisen kivikauden asuinpaikka- ja kalmistoalue, joka sijaitsee Aurajoen länteen viettävällä rantaniityllä ja pellolla. Paikalta on tutkittu 12 tyyppillisen kampakeraamiikan aikaista ruumishautaa (valta osa niin sanottuja punamultahautoja), ja yksi nuorakeraamisen kulttuurin ruumishauta. Näyttävissä hautalöydöissä on liuske- ja piiesineitä, sekä meripihkaa.

VARK-perustelut:

Tutkimuksellisesti merkittävä neoliittisen kivikauden asuinpaikka- ja kalmistoalue, joka on ympäristöllisesti vaikuttava, ja jossa on vielä jäljellä tutkimuspotentiaalia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=423010015>

196. Kuralan Kylämäki 100572

Kunta: Turku
Kohde: Kuralan Kylämäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakautinen asuinpaikka- ja kalmistoalue, jolta tunnetaan kaksi polttokenttäkalmistoa: toinen merovingiajalta (550–800 jaa.) ja toinen 1000-luvulta. Merovingiaikaisesta kalmistosta on löytynyt muun muassa kilvenkupra ja kuolaimet. Molemmista kalmistoista on saatu sekä ihmis- että eläinluuta. Merkkejä rautakautisista asuinpaikoista (savitiivistettä ja keramiikkaa) on eri puolilta mäkeä. Keramiikan perusteella nykyaikaan asti jatkunut asutus on alkanut mahdollisesti jo ajanlaskuntaitteen tienoilla.

VARK-perustelut:

Kohde on ainutlaatuinen vanhemmalta rautakaudelta nykypäivään jatkuneen asutusjatkumon kokonaisuus. Alueen ympäristö on vaikuttava ja kohde on tärkeä osa Aurajokilaakson muinaisjäänöksiä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=853010010>

Kommun: Åbo
Objekt: Kuralan Kylämäki
Typ: boplatser; gravplatser
Datering: historisk; järnålder; medeltida

Beskrivning:

Ett boplatser- och gravfältsområde från järnåldern, med två kända brandgravfält; det ena från vendeltiden (550–800 evt.) och det andra från 1000-talet. I gravfältet från vendeltiden har man hittat bland annat en sköldbuckla och ett betsel. Såväl människo- som djurben har påträffats i bägge gravfält. Tecken på boplatser från järnåldern (lertätningar och keramik) finns på olika delar av backen. Utifrån keramiken har bosättningen, som fortsatt till den moderna tiden, eventuellt inletts redan kring början av vår tideräkning.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är en unik helhet av ett bosättningskontinuum, som inletts under den tidiga järnåldern och fortsatt till idag. Områdets omgivning är imponerande och objektet är en viktig del av fornlämningarna i Aura ådal.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=853010010>

197. Kuusiston piispanlinna 100897

Kunta: Kaarina
Kohde: Kuusiston piispanlinna
Tyyppi: puolustusvarustukset
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kuusiston saaren pohjoiskärjessä sijainnut keskiaikainen piispanlinna (100 x 80 m) on ollut vallihaudalla erotettuna mantereesta. Linnan raunio koostuu päälinnasta ja kolmesta esilinnasta. 1400-luvun aikana linna muuttui palatsimaiseksi tuolloin rakennettujen linnan eteläinen siiven (asuin-, juhla- ja taloustiloja) ja esilintojen myötä. Linnaa tuhosivat novgorodilaiset (1318) ja 1480-luvulla suuri tulipalo. Uskonpuhdistuksen jälkeen linna määrättiin purettavaksi vuonna 1527. Vaikuttavaa rauniolinnaa on restauroitu 1800-luvun lopulta alkaen ja linnaa on tutkittu laajasti arkeologisin kaivauksin.

VARK-perustelut:

Ainutlaatuisen keskiaikaisen piispanpalatsin rauniot ovat merkittävä kohde koko Itämeren piirissä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=202010036>

198. Kuuston ruukki 100738

Kunta: Salo

Kohde: Kuuston ruukki

Tyyppi: teollisuuskohteet

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vuosina 1732–1830 toiminnassa ollut kankivarasarapaja. Jokilaaksossa puron varressa sijaitsevassa pajassa taottiin Teijon masuunin rautaa. Erinomaisesti säilynyt varhainen teollisuuskohte, joka on yhdistettävissä historiallisiin henkilöihin.

VARK-perustelut:

Erinomaisesti säilynyt rautaruukkikohte, joka on yhdistettävissä historiallisiin henkilöihin.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000015863>

199. Kyrksundet 100968

Kunta: Kemiönsaari

Kohde: Kyrksundet

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kyrksundet-nimisen salmen rannalla sijaitseva kauppapaikka ja kappelinpaikka. Paikalla on ollut pajatoimintaa rautakauden lopulla viikinki- ja ristiretkijällä (800–1100-luvut jaa.). Kauppapaikan löytöinä on muun muassa pronssiharkkoja, uusiokäyttöön tarkoitettuja pronssiesineiden katkelmia, punnuksia ja hopearahoja, solkia, lasihelmiä ja hioinkiviä. Paikalla on isojen kivien täyttämä kumpare, joka on sen ulkomuodon ja sieltä tehtyjen löytöjen perusteella tulkittu palvontapaikaksi, hiideksi. Paikalla on oletetusti keskiajan alussa 1200-luvulla perustettu kappeli ja sitä ympäröivä kivimuurilla rajattu hautausmaa. Kappelialueelta löydetty nuorimmat kolikot ajoittuvat 1500-luvulle.

VARK-perustelut:

Kyrksundetin muinaisjäännösalue on valtakunnallisesti ainutlaatuinen kohde. Se on Suomen ainoa varmuudella todettu esihistoriallinen kauppapaikka, ja alueelta löydetty esineistö on monipuolista ja osin harvinaista. Myös kappelinpaikka hautausmaineen on arkeologisesti ja tutkimushistoriallisesti merkittävä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010027>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Kyrksundet

Typ: boplatser; gravplatser; kyrkobyggnader

Datering: historisk; järnålder; medeltida

Beskrivning:

En handels- och kapellplats på stranden vid Kyrksundet. På platsen har det förekommit verkstadsverksamhet i slutet av järnåldern och under vikinga- och korstågsåldern (800–1100-talen evt.). Fynden från handelsplatsen utgörs av bland annat bronstackor, fragment av bronsföremål som varit avsedda för återanvändning, vikter, silverpenningar, spännen, glaspärlor och slipstenar. På platsen finns en kulle som fyllts med stora stenar, vilken vad gäller yttre form och de fynd som gjorts i den tolkats som en plats för tillbedjan, på finska en "hiisi". På platsen finns ett kapell som förmodligen grundats i början av medeltiden på 1200-talet och en gravgård som omger det och som avgränsats med en stenmur. De yngre slantarna som hittats i kapellområdet är från 1500-talet.

Grunder för VARK-urvalet:

Kyrksundets fornlämningsområde är ett unikt objekt på riksomfattande nivå. Det är den enda med säkerhet konstaterade prehistoriska handelsplatsen och de artefakter som hittats i området är mångsidiga och dels sällsynta. Också kapellplatsen jämte gravgård är arkeologiskt och forskningshistoriskt betydande.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010027>

200. Kärpijoen mylly 100733

Kunta: Lieto

Kohde: Kärpijoen mylly

Tyyppi: taide, muistomerkit; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kalliohakkausalue 1800-luvun myllyrakennuksen viereisellä joen suuntaan viettävällä sileällä kalliolla. Symboleja, nimikirjaimia, vuosilukuja ja mahdollisia puumerkkejä sisältävät hakkaukset ajoittuvat 1600-luvulta 1800-luvun lopulle.

VARK-perustelut:

Myllynpaikka ja sen viereiset kalliohakkaukset muodostavat toiminnallisesti ja maisemallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Alueen kalliohakkaukset ovat poikkeuksellisen eläviä viestejä vuosisatojen takaa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014351>

201. Ladoga 100817

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Ladoga
Tyyppi: alusten hylyt
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pietarissa 1860–1870-luvuilla Venäjän laivastolle rakennetun sotalaiva Ladogan hylky (pituus 100 m, leveys 16 m). Alkuperäiseltä nimeltään Minin-niminen alus on niin sanottu välikauden alus, joka oli varustettu sekä purjealuksen takilalla että höyrykoneella. Pitkään käytössä ollut alus koki monia muutoksia ennen kuin se ajoi miinaan ja upposi vuonna 1915. Hylky on aluevalvontalain mukaisella suoja-alueella, ja siellä sukeltamiseen tarvitaan lupa sekä merivoimilta että Suomen sotamuseolta.

VARK-perustelut:

Purje- ja höyryvoiman välikauteen liittyvä pitkän käyttöhistorian omaava sotalaiva, jonka käytön loppuvaihe liittyy ensimmäisen maailmansodan tapahtumiin.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1526>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Ladoga
Typ: fartygsvrak
Datering: historisk

Beskrivning:

Vraket (längd på 100 m, bredd på 16 m) efter krigsfartyget Ladoga, som byggdes för den ryska flottan i S:t Petersburg på 1860–1870-talen. Fartyget, som ursprungligen hette Minin, är ett så kallat mellanperiodsfartyg, som var utrustat med såväl en rigg för ett segelfartyg som en ångmaskin. Fartyget, som länge var i användning, genomlevde många förändringar innan det körde på en mina och sjönk år 1915. Vraket finns i ett skyddsområde enligt territorialövervakningslagen och tillstånd krävs för dykning där av såväl marinen som Finlands krigsmuseum.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett fartygsskepp från mellanperioden mellan segel- och ångkraft med en lång användningshistoria, vars sista fasen är kopplade till händelserna under första världskriget.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1526>

202. Latokartano Muntolannokka 100723

Kunta: Salo
Kohde: Latokartano Muntolannokka
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Jokien yhtymäkohdassa pitkänomaisella kumpareella sijainnut kuninkaankartano. Vuonna 1556 perustettu kartano siirrettiin toiseen paikkaan vuonna 1690. Mäen tasatulla laella erottuu rakennusten pohjia ja itä- ja etelärinteessä on kaksi suurta muurattua kivikellaria. Kyseessä on Kustaa Vaasan luoman kuninkaankartanoverkoston varhain autioitunut kohde.

VARK-perustelut:

Kustaa Vaasan luoman kuninkaankartanoverkoston varhain autioitunut kartano. Kohde monipuolinen ja erittäin hyvin säilynyt, ja sitä on tutkittu pienialaisin arkeologisin kaivauksin.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000001614>

203. Latokartanonkoski 101047

Kunta: Salo

Kohde: Latokartanonkoski

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Poikkeuksellisen monipuolinen varhainen teollisuuskohde. Paikalle, jolla on todennäköisesti sijainnut kruununmylly jo 1300–1400-luvuilla, rakennettiin läheiseen kuninkaankartanoon liittyviä myllyjä 1550- ja 1560-luvuilla. Tuolloin koskeen rakennettiin myös vesisaha, joka uusittiin 1660-luvulla. Nykyisin paikalla kaksikerroksisena rauniona oleva slagitiilistä valmistettu mylly on rakennettu vuonna 1805. Koskeen rakennettiin lisäksi vararapajat vuosina 1830 ja 1905. Alueella on useita toimintaan liittyviä rakenteita (esimerkiksi myllyn, myllärintuvan ja kankivasarapajan perustukset).

VARK-perustelut:

Monipuolinen, hyvin säilynyt ja pitkän historian omaava teollisuusarkeologinen kohde. Harvinainen kohde, jolla on runsaasti tutkimuspotentiaalia. Kohteen ympäristö on säilynyt häiriintymättömänä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000001613>

204. Lehmihaan VARK-alue 100220**VARK-alueen perustelu:**

Lehmihaan ja Ahon röykkiö ja asuinpaikka alue ovat yhtenäistä muinaisjäännösaluetta. VARK-alueen kahdelle muinaisjäännöskohteelle on tehty niitä yhdistävä muinaisjäännösrekisterin kohteiden aluerajauksia laajempi aluerajaus.

Kunta: Salo

Kohde: Lehmihaa

Tyyppi: hautapaikat; kivirakenteet

Ajoitus: pronssikautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=586010055>

Kunta: Salo
Kohde: Aho
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=586010056>

205. Leinmäki 100651

Kunta: Laitila
Kohde: Leinmäki
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kivikautinen diabaasilouhos, jossa tunnetaan kiviaineksen louhinta- ja työstöpaikka. Diabaasia on louhittu maanpinnalla näkyvistä juonista. Työstöpaikalla on havaittavissa sammaleen alla runsaasti iskettyä diabaasia. Diabaasia käytettiin kivikaudella kiviesineiden, kuten kirveiden ja talttojen, valmistusmateriaalina.

VARK-perustelut:

Harvinainen esimerkki kivikautisesta diabaasilouhoksesta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000002183>

206. Louhisaari 101132

Kunta: Masku
Kohde: Louhisaari
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Nykyisen 1650-luvulla tiilestä rakennetun asuinkartanon pihamaalla ja puistossa on rakennusten jäännöksiä, vallihauta ja puutarharakenteita, jotka ajoittuvat keskiajalta 1800-luvulle. Merkittävä kartanolaitoksen edustaja ja myös puutarha-arkeologinen kohde.

VARK-perustelut:

Merkittävä Aurajoen pohjoispuolisen kartanoverkoston edustaja, jonne muurattiin jo keskiajalla kivinen päärakennus. Kyseessä on myös merkittävä puutarha-arkeologinen kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000006472>

207. Loukeenkari 100866

Kunta: Kustavi
Kohde: Loukeenkari
Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Hyvin säilynyt historialliselle ajalle ajoittuva jatulintarha Loukeenkarin saarella 60 metrin päässä rannasta. Jatulintarha on halkaisijaltaan noin 8,5 m ja siinä on 7 kehää. Suuaukko on luoteeseen. Keskellä olevat kivet ovat reunimmaisista suurempia. Tarha on läpikuljettavaa tyyppiä.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt ulkosaariston jatulintarha.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=304010003>

208. Långlandet 100664

Kunta: Parainen
Kohde: Långlandet
Tyyppi: kulkuväylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaksi historiallisen ajan linjakummelin perustaa Långlandetin saarella lähellä rantaa. Rakenteiden (2,6 x 1,3–2,2 m, korkeus 40–60 cm) päällä on aikoinaan sijainnut puiset linjataulut, jotka ovat osoittaneet Långlandetin ja Flakaskärin välisen pohjoisen salmen läpi kulkevan linjan. Kummeleista ylempi sijaitsee kuperalla kalliopinnalla. Rakenteet ovat hyvin säilyneitä ja selväpiirteisiä.

VARK-perustelut:

Långlandetin kummelinperustat edustavat hyvin tyyppillistä merenkulkuun ja navigointiin liittyvää opastetta, joka on auttanut suunnistamaan saaristoväylillä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011391>

Kommun: Pargas
Objekt: Långlandet
Typ: färdvägar
Datering: historisk

Beskrivning:

Grunden för två linjekumlar från den historiska tiden nära stranden på ön Långlandet. En gång i tiden har linjetavlor i trä funnits på konstruktionerna (2,6 x 1,3–2,2 m, höjd på 40–60 cm), vilka visat linjen genom norra sundet mellan Långlandet och Flakaskär. Av kumlen ligger det övre på en kuperad bergsyta. Konstruktionerna är välbevarade och särdragen är tydliga.

Grunder för VARK-urvalet:

Grunderna för kumlen på Långlandet representerar väl de sjöfarts- och navigeringsmärken, som hjälpt att

orientera i skärgårdslederna.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011391>

209. Långnäsudden 1 100967

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Långnäsudden 1
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kaksi hyvin säilynyttä pronssikautista hautaröykkiötä kallioiden niemessä korkeimmalla kohdalla. Isompi röykkiö (14 x 13 m, korkeus 1,5 m) on tutkittu vuonna 1886, ja löytöinä saatiin talteen pronssitikari. Toinen röykkiö on hieman pienempi (13,5 x 8,5 m, korkeus 1,2 m). Röykkiöt ovat klassinen esimerkki pronssikautisten hautojen ympäristöstä aikoinaan mereen työntyneellä niemellä.

VARK-perustelut:

Kookkaat pronssikautiset röykkiöt melko koskemattomassa luonnonympäristössä ovat poikkeuksellisen hieno kokonaisuus. Röykkiöt ovat hyvin säilyneitä, ja niistä on aikoinaan tehty merkittäviä esinelöytöjä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010012>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Långnäsudden 1
Typ: gravplatser
Datering: bronsålder

Beskrivning:

Två välbevarade gravrösen från bronsåldern på den högsta punkten på en klippig udde. Det större röset (14 x 13 m, höjd 1,5 m) har utforskats 1886 och fynden utgjordes av en bronsdolk. Det andra röset är en aning mindre (13,5 x 8,5 m, höjd 1,2 m). Rösena är ett klassiskt exempel på omgivningen runt gravar från bronsåldern på en udde som en gång tiden stack ut i havet.

Grunder för VARK-urvalet:

De stora rösena från bronsåldern finns i en relativt orörd naturomgivning och de utgör en exceptionellt fin helhet. Rösena är välbevarade och en gång i tiden har betydande föremålsfynd gjorts i dessa.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010012>

210. Långören 2 100662

Kunta: Parainen
Kohde: Långören 2
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kookas tomtning-jäännös, eli saariston kausiasumus, joka sijaitsee Långörenin saaren lakialueella. Asumus on rakennettu kallioseinämää vasen siten, että kallio muodostaa etelä- (pituus 6 m) ja länsiseinät (pituus 5 m). Pohjois- ja itäseinä ovat kylmämuurattuja (korkeus alle 1 m), itäpäässä on oviaukko ja sisällä noin 2 metriä pitkä kivivalli jakaa tilan osittain kahteen osaan. Vaikka rannansiirtymiseen perustuva ajoittaminen mahdollistaisi ajoituksen jo varhaiselle rautakaudelle, niin todennäköisesti kohde ajoittuu historialliselle ajalle.

VARK-perustelut:

Suurikokoinen ja hyvin säilynyt tomtning-jäännös on hyvä esimerkki aikoinaan tyypillisestä pyyntielinkeinoihin liittyvästä tilapäisasumuksesta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011246>

Kommun: Pargas

Objekt: Långören 2

Typ: boplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En stor tomtning, det vill säga en säsongsbosättning, som finns på Långörens krön. Boplatser har byggts mot en bergvägg på så sätt att berget bildar den södra väggen (längd 6 m) och den västra väggen (längd på 5 m). De norra och östra väggarna är kallmurade (höjd på under 1 m), i den östra ändan finns det en dörröppning och inne delar en cirka 2 meter lång stenvall utrymmet partiellt i två delar. Trots att en datering utifrån strandförskjutningen talar för att objektet är redan från den tidiga järnåldern, är det sannolikt från den historiska tiden.

Grunder för VARK-urvalet:

Den stora och välbevarade tomtningen är ett bra exempel på en för tiden typisk säsongsboplatser i anknytning till säljakt.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011246>

211. Malmberg (Leila, Pyymäki) 101002

Kunta: Salo

Kohde: Malmberg (Leila, Pyymäki)

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vuodesta 1670 vuoteen 1866 toiminut rautakaivos, jonka alueella on kaivoskuiluja, sivukivikasoja, kivirakennus, kiviaitoja ja rakennusten pohjia. Yksi varhaisimpia ja esiintymältään merkittävimpiä Suomen rautakaivoksista, jota myöhempi moderni kaivostoiminta ei ole tuhonnut.

VARK-perustelut:

Merkittävä varhainen rautakaivos, jota myöhempi moderni kaivostoiminta ei ole tuhonnut.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000013177>

212. Maskun kirkko 101170

Kunta: Masku
Kohde: Maskun kirkko
Tyyppi: kirkkorakenteet
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vanhin tieto Maskun kirkosta on vuodelta 1234, mutta nykyinen kirkko on rakennettu 1400- ja 1500-lukujen taitteessa. Kyseessä on Varsinais-Suomen pohjoisosien kantaseurakunnan kirkko, joka on muodostunut rautakaudelta periytyvän suomalaisasutuksen keskelle. Kirkon vieressä sijaitsee Humikkalan ristiretkiaikainen ruumiskalmisto. Kirkon alla on edelleen koskemattomia kulttuurikerroksia.

VARK-perustelut:

Varhainen keskiajan kirkonpaikka, jolla on suora yhteys alueen myöhäisrautakauden asutukseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014833>

213. Metskär 100963

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Metskär
Tyyppi: alusten hylyt
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Yksimastoisen 1500-luvun aluksen hylky (pituus 17,6 m, leveys 9,5 m). Se on yksi Suomen vanhimmista hylkykohteista ja ensimmäisiä meriarkeologisesti tutkittuja kohteita. Kohde on arvokas laivanrakennuksen sekä 1500-luvun historian tutkimukselle.

VARK-perustelut:

Kohde on yksi Suomen vanhimmista hylkykohteista ja ensimmäisiä meriarkeologisesti tutkittuja kohteita. Se on arvokas esimerkki 1500-luvun laivanrakennuksesta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1512>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Metskär
Typ: fartygsvrak
Datering: historisk

Beskrivning:

Vrakat efter ett enmastat fartyg från 1500-talet (längd på 17,6 m, bredd på 9,5 m). De är ett av Finlands

äldsta vrakobjekt och ett av de första objekten i den marinarkeologiska forskningen. Objektet är värdefullt för forskning kring skeppsbygge och 1500-talets historia.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är ett av Finlands äldsta vrakobjekt och ett av de första marinarkeologiskt undersökta objekten. Det är ett värdefullt exempel på fartygsbyggande från 1500-talet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1512>

214. Moisio 100991

Kunta: Kaarina
Kohde: Moisio
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Esitutkimusten perusteella esiroomalaiselle rautakaudelle ajoittuva matala hautaröykkiö (halkaisija 6 m). Röykkiöstä on löydetty Morbyn keramiikkaa.

VARK-perustelut:

Hyvin säilyneen ja ajoitetun röykkiön valtakunnallinen merkittävyys perustuu osin sen maisemallisesti edustavaan sijaintiin alueella, jossa on merkkejä ihmistoiminnasta pronssikaudelta rautakauden lopulle.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=602010033>

215. Muikunvuori 100796

Kunta: Kaarina
Kohde: Muikunvuori
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kivrakenteet; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: historiallinen; kivikautinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Monipuolinen ja pitkään käytetty muinaisjäännösalue, jossa on viikinki- ja ristiretkiaikainen polttokenttäkalmisto, kaksi kuppikiveä ja kaksi rautakautista asuinpaikka-alueita. Lisäksi alueella on ollut asutusta jo kivikauden lopulla Kiukaisten kulttuurin aikaan. Kohdetta on tutkittu kaivauksin ja sillä on yhä runsaasti tutkimuspotentiaalia.

VARK-perustelut:

Hyvä esimerkki lounaisen Suomen muinaisjäännösalueesta, jossa eri-ikäiset ja -tyyppiset ihmistoiminnan merkit limittyvät toisiinsa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=202010020>

216. Munkkionlevo 100985

Kunta: Mynämäki
Kohde: Munkkionlevo
Tyyppi: kivirakenteet; kulkuväylät
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Nousiaisten kirkolta Köyliön järvelle kulkevan muinaisen kulkureitin, Pyhän Henrikin tien varrella sijaitseva levähdyspaikka. Paikka sijaitsee suoalueiden ympäröimällä laajalla kalliolla. Kallioalueen keskellä on rajamerkki, joka viisarikivineen on vaikuttava maisemallinen keskipiste.

VARK-perustelut:

Keskiaikaisen, mahdollisesti jo esihistorialliselta ajalta periytyvän kulkureitin levähdyspaikka ja kuntien välinen rajapaikka.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=503010031>

217. Myrskylinna 100560

Kunta: Kaarina
Kohde: Myrskylinna
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakautinen kalmisto, josta on löydetty hautaröykkiöitä, -latomuksia, pallokivihauta ja kaksi ruumishautaa. Merkittävä koru- ja aseaineisto ajoittuu pääosin roomalaisajalle ja ruumishautojen osalta myöhäisrautakaudelle. Roomalaisajan esineistö osoittaa yhteyksiä Baltiaan, mutta hautamuodot viittaavat skandinaaviisiin yhteyksiin. Tilanne, jossa hautarakenteiden ja esineiden vastineet löytyvät eripuolilta Itämereltä, on vanhemmalle rautakaudelle tyypillinen.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen monipuolinen roomalaisaikaan ajoittuva röykkiökalmisto, jossa hautaustyyppit osoittavat yhteyksiä Skandinaviaan ja esineistö osoittaa yhteyksiin Baltia suunnalle. Erinomainen esimerkki kohteesta, jossa heijastuu Rooman rauhan mahdollistama tavaranvaihdon ja muiden yhteyksien vilkastumisen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=602010010>

218. Mäki 101155

Kunta: Laitila
Kohde: Mäki
Tyyppi: kultti- ja tarinapaikat; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Edustavia muinaispeltorakenteita, joista maan pinnalle näkyy kivirivejä, valleja, terasseja ja ojanteita. Koekaivauksessa on näiden yhteydestä havaittu myös auranjälkiä. Radiohiiliajoitusten perusteella viljelyyn liittyvä maan muokkaus on aloitettu vanhemmalla rautakaudella ja jatkunut taas viikinkiajalla. Valtaosa jäänteistä on todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta. Alueelta itäosasta tunnetaan myös erään kivirivin yhteydestä kuppikivi, jossa on neljä kuoppaa.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen hieno peltoviljelykohde, jossa avoimessa laidunnetussa maisemassa erottuu muinaisia peltorakenteita ja historiallisen ajan torppa-asutuksen jälkiä (kellareita, kiukaita). Kohteen raivaushistoria on alkanut jo vanhemmalla rautakaudella.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000001253>

219. Mäksmäen VARK-alue 100433

Kunta: Masku

Kohde: Mäksmäki

Tyyppi: asuinpaikat; asuinpaikat; hautapaikat; kivirakenteet; kultti- ja tarinapaikat

Ajoitus: historiallinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja ja monipuolinen rautakauden ja historiallisen ajan muinaisjäännösalue, josta VARK-alueeksi on rajattu hieman suppeampi, rautakauden löytöjen osalta keskeisin alue (Lahomäen-Pihlajamäen alue). Alueella on eri ikäisiä asumiseen ja hautaamiseen liittyviä rakenteita, jotka ajoittuvat rautakauden puolivälistä historiallisen ajan kyläasutukseen. Alueen rautakauden löydöt ajoittuvat kansainvaellusajalta viikinkiajalle, mutta asutuksen alku ajoittuu todennäköisesti vielä vanhemmaksi.

VARK-perustelut:

Mäksmäen moniperiodinen asuinpaikka- ja hauta-alue on erityinen esimerkki lounaissuomalaisesta kylänmuodostuksesta ja kehityksestä viimeistään rautakauden puolivälistä historialliseen aikaan.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=481010003>

221. Nakolinna 100696

Kunta: Paimio

Kohde: Nakolinna

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Tarkemmin ajoittamaton rautakautinen linnavuori on rakennettu loivarinteisen mäen laelle. Lakea kiertää noin 600 metriä pitkä, lähes katkeamaton ladottu kivimuuri, jossa kiviä on kahdesta neljään kerrosta. Jyrkkäreunaisella koilliskulmalla ei ole muuria. Linnan kivimuuri on poikkeuksellisen näyttävä. Entisen Nauristien varrella sijaitsevaa linnaa on todennäköisesti käytetty liikkumisen ja tavaranvaihdon kontrolliin.

VARK-perustelut:

Vaikuttava rautakautinen linnavuori hyvin säilyneessä ympäristössä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=577010001>

220. Naantalin VARK-alue 100464

VARK-alueen perustelu:

Naantalin kaupunki, Birgittalaisluostari ja pappila muodostavat kaupunki- ja kirkkohistoriallisesti merkittävän historiallisen jatkumon ja kokonaisuuden 1440-luvulta 1700-luvun lopulle.

Kunta: Naantali

Kohde: Naantalin vanha asemakaava-alue

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: keskiaikainen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=529500001>

Kunta: Naantali

Kohde: Birgittalaisluostari

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: keskiaikainen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000006991>

Kunta: Naantali

Kohde: Naantalin vanha pappila

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: historiallinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000007366>

222. Nousiaisten kirkko 100953

Kunta: Nousiainen

Kohde: Nousiaisten kirkko

Tyyppi: kirkkorakenteet

Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Ensimmäiset kirjalliset maininnat kirkosta ovat vuodelta 1232, vanhimmat arkeologiset rahalöydöt ajoittuvat 1250-luvulle ja nykyinen rakenteeltaan poikkeuksellinen kivikirkko on vuodelta 1420. Kirkko on pyhitetty Pyhälle Henrikille, ja se on ollut keskeisessä osassa kirkon syntyvaiheissa.

VARK-perustelut:

Pyhän Henrikin kirkko on ainutlaatuinen kulttuurihistoriallinen muistomerkki seurakuntajärjestelmän ja kristinuskon varhaisvaiheilta. Kirkon alaiset kerrostumat ovat säilyneet sakariston ja asehuoneen alueilla.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014836>

223. Nöjis 100822

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Nöjis
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Neoliittisen, eli keraamisen kivikauden asuinpaikka, joka on ollut käytössä Jäkärän keramiikan aikana (noin 4000–3800 eaa.). Hiekkapohjaisessa rinteessä sijaitseva asuinpaikka on levittäytynyt molemmin puolin pientä puroa silloisen meren rannassa. Kaivauksissa paikalta on löydetty runsaasti palaneita kiviä, jotka voisivat viitata talviasumiseen tai hylkeen traanin valmistukseen.

VARK-perustelut:

Nöjiksien asuinpaikka on hyvin säilyneenä ja runsaslyötöisenä kohteena merkittävä arkeologinen kohde ja tutkimusalue. Lounaisella saaristoalueen neoliittista kivikautta on tutkittu vain vähän.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40010009>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Nöjis
Typ: boplatser
Datering: stenålder

Beskrivning:

En boplatser från neolitikum, det vill säga från den keramiska stenåldern, vilken varit i användning under den Jäkäräkeramiska tiden (cirka 4 000–3 800 fvt.). Boplatserna, som finns i en sandsluttning, har brett ut sig på bågiga sidor om en liten bäck vid den dåvarande havsstranden. Vid utgrävningarna av platsen har man hittat ett stort antal brända stenar, som kan tyda på vinterboende eller tillverkning av tran.

Grunder för VARK-urvalet:

Boplatserna i Nöjis är i egenskap av ett välbevarat och fyndrikt objekt ett betydande arkeologiskt objekt och forskningsområde. Neolitikum i sydvästra skärgårdsområdet har utforskats enbart i liten utsträckning.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40010009>

224. Orijärven kaivoksen VARK-alue 100484

Kunta: Salo
Kohde: Orijärven kaivos
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vuosina 1757–1956 toiminnassa ollut kuparikaivos. Laajalla alueella on avolouhoksia, jätekivikasoja, kymmeniä rakenteiden jäännöksiä ja teitä. Osa rakennuksista vielä pystyssä. Veden täyttämä avolouhos vastaa pääpiirteissään maanpäällisen louhoksen laajuutta 1820-luvulla. Kokonaisuus on kaivoshistoriallisesti merkittävä ja maisemallisesti erittäin vaikuttava.

VARK-perustelut:

Historiallinen kaivosalue, jonka ajalliset kerrostumat ajoittuvat 1700-luvulta 1900-luvulle.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000006726>

225. Pappilanmäki 100709

Kunta: Raisio

Kohde: Pappilanmäki

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakauteen viikinkiajalle (800–1050 jaa.) ajoittuva polttokenttäkalmisto, josta on tutkittu mm. venehautauksia. Kalmisto sijaitsee pienellä metsäisellä mäellä Raision ydinkeskustassa.

VARK-perustelut:

Varsin hyvin säilynyt ja melko laaja-alainen viikinkiaikainen kalmistoalue, jolta löytynyt venehautauksia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=680010007>

226. Patterinhaka 100650

Kunta: Turku

Kohde: Patterinhaka

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Suomen sodan (1808–1809) aikainen kuusikulmainen tykkipatteri (halkaisija 60 m), johon liittyvien vallien yhteispituus on 135 metriä (korkeus osin 4–5 m). Patterin pohjoisvallia reunustaa vallihauta. Linnoituksen sisäpuolella on ollut hirsinen majoitusrakennus ja kellari. Käyttöaikanaan patteri on vielä sijainnut pienellä niemellä.

VARK-perustelut:

Suomen sodan aikainen näyttävä puolustusvarustus, joka on arkeologisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000002106>

Kommun: Åbo

Objekt: Patterinhaka
Typ: försvarsverk
Datering: historisk

Beskrivning:

Ett sexkantigt artilleribatteri (diameter på 60 m) från Finska kriget (1808–1809), vars vallars sammanlagda längd är 135 meter (höjd som delvis är 4–5 m). Batteriets norra vall kantas av en vallgrav. Innanför fästningen har det funnits en förlägningsbyggnad i stock och en källare. Under användningstiden fanns batteriet ännu på en liten udde.

Grunder för VARK-urvalet:

En imponerande försvarsfästning från Finska kriget, vilken är arkeologiskt och kulturhistoriskt värdefull.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000002106>

227. Pattonskär 100663

Kunta: Parainen
Kohde: Pattonskär
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kalastuskari ulkosaariston selkäveden äärellä, jossa sijaitsee kaksi tomtning-jäännettä, merilintujen pyydystyspaikka (niin sanottu paahus) ja kummeli. Molemmat tomtning-jäänneet ovat olleet kausiasumuksina käytössä vielä ennen 1940-luvun sotia. Niiden seinät ovat kylmämuuraamalla rakennettuja kallioseinämää vasten (koot 4 m² ja 9 m²). Paahus on todennäköisesti ollut käytössä jo keskiajalla.

VARK-perustelut:

Edustava kalastukseen ja merilintujen pyyntiin liittyvä kausiasutuksen kohde. Hyvin säilynyt ympäristö auttaa ymmärtämään sitä missä olosuhteissa elanto hankittiin.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011386>

Kommun: Pargas
Objekt: Pattonskär
Typ: boplatser
Datering: historisk

Beskrivning:

Ett fiskeskär vid den yttre skärgårdens fjärd, med två tomtningar, en jaktplats för havsfåglar (en skjutskåra) och ett kummel. Bägge tomtningar har varit i säsonganvändning ännu före krigen under 1940-talet. Deras väggar har byggts med kallmurning mot bergsväggen (storlekar på 4 m² och 9 m²). Skjutskåran för sjöfågeljakt har sannolikt varit i användning redan på medeltiden.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett representativt objekt för säsongboende i anknytning till fiske och havsfågeljakt. Den välbevarade miljön

hjälpert att förstå i vilka förhållanden levebrödet skaffades.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011386>

228. Pernon kartano 101029

Kunta: Turku
Kohde: Pernon kartano
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Pernon kartanon keskiaikainen tontti, josta on ensimmäinen maininta 1300-luvulta. Alueella on keskiaikaisen tai 1500-luvun kivikellarin raunio ja vanha 1600-luvulla perustettu puutarha. Kohde on hyvä esimerkki Varsinais-Suomen maaseudun varhaisista kartanoista.

VARK-perustelut:

Kohde on hyvä esimerkki Varsinais-Suomen maaseudun varhaisista kartanoista, ja merkittävä puutarha-arkeologinen kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000040913>

Kommun: Åbo
Objekt: Pernon kartano
Typ: boplatser
Datering: medeltida

Beskrivning:

Den medeltida tomten för Pernå gård, som omnämns för första gången under 1300-talet. I området finns det ruiner efter en stenkällare från medeltiden eller 1500-talet och en gammal trädgård som grundats under 1600-talet. Objektet är ett fint exempel på tidiga herrgårdar i landsbygden i Egentliga Finland.

Grunder för VARK-urvalet:

Objektet är ett fint exempel på tidiga herrgårdar i landsbygden i Egentliga Finland och det är ett betydande trädgårdsarkeologiskt objekt.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000040913>

229. Purunpää Oxholmen 1 100778

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Purunpää Oxholmen 1
Tyyppi: alusten hylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

1600-luvulle ajoitetun männystä rakennetun kotimaisen talonpoikaisaluksen hylky (pituus 14 m, leveys 5 m). Alus on limisaumaan rakennettu ja leveäpohjainen. Siinä ei ole sisäkarneerausta tai sikoköliä. Se sijaitsee tunnetun keskiaikaisen satamapaikan rantavesissä, jossa on 1600–1700-luvulla sijainnut krouvi. Jungfrusundin alue tunnetaan historiallisista lähteistä merenkulun solmukohtana.

VARK-perustelut:

1600-luvun kotimainen talonpoikaisalus on harvinainen ja merkittävä kohde.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1533>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Purunpää Oxholmen 1

Typ: fartygsvrak

Datering: historisk

Beskrivning:

Vraket efter ett finländsk bondefartyg som byggts i furu och daterats till 1600-talet (längd på 14 m, bredd på 5 m). Fartyget har byggts med överlappsskarvar och det har en bred botten. Det finns vare sig invändig garnering eller kölsvin. Det finns i strandvattnet vid en känd medeltida hamnplats, där det på 1600–1700-talet funnits en krog. Utifrån historiska källor är Jungfrusundsområdet känt som en knytpunkt för sjöfarten.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett finländskt bondefartyg från 1600-talet är ett sällsynt och betydande objekt.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1533>

230. Pyhän Jaakobin kirkkomaa 101211

Kunta: Kustavi

Kohde: Pyhän Jaakobin kirkkomaa

Tyyppi: hautapaikat; kirkkorakenteet

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Aidattu kirkkomaa (30 x 36 m), jossa kappelikirkon pohjakiveys (5 x 5 m) ja porrasaskelmat. Kappeli rakennettiin vuonna 1676 ja purettiin vuonna 1783 uuden kirkon valmistuessa. Kirkkomaata kiertää hirsiarkkujen tukema puinen aita, jonka sisällä on kiviperustus.

VARK-perustelut:

Kohde edustaa saaristossa aikoinaan yleisien kappeliseurakuntien kirkollista kulttuuriperintöä.

Poikkeuksellisen hyvin 1600-luvun kirkkomaille ominaisia piirteitä säilynyt kohde on harvinainen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011830>

231. Pöytyän sakaristo 100734

Kunta: Pöytyä
Kohde: Pöytyän sakaristo
Tyyppi: kirkkorakenteet
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Paikalla on keskiaikaistyyppinen katetuin portein varustettu pienehkö kirkkomaan aita, jonka sisäpuolella on ollut kahdesta kolmeen toisiaan ajallisesti seuranneita kappeli- ja seurakuntakirkkorakennuksia 1400-luvulta alkaen. Näitä jäännöksiä on nykyisen maanpinnan alla, missä todennäköisesti on myös jäljellä 1500-luvun alkupuoliskolla rakennetun ja 1800-luvun alussa puretun kivisakariston perustus.

VARK-perustelut:

Keskiaikaistyyppisen kirkkoaidan rajaama ja hyvin säilynyt kirkollinen kohde, joka sijaitsee moderneilta elementeilä säilyneessä ympäristössä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000014842>

232. Rauvais 100762

Kunta: Parainen
Kohde: Rauvais
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Poikkeuksellisen kaukana ulkosaaristossa sijaitseva pienialainen neoliittisen kivikauden asuinpaikka, jossa on myös yksi mahdollinen asumuspainanne (3 x 4 m).

VARK-perustelut:

Harvinainen ja vielä laajemmin tutkimaton asuinpaikka, jolla on suuri tutkimuspotentiali saariston kivikauden tutkimukseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=279010021>

Kommun: Pargas
Objekt: Rauvais
Typ: boplatser
Datering: stenålder

Beskrivning:

En småskuren boplatser från neolitikum exceptionellt långt ute i den yttre skärgården, vilken också innehåller en eventuell boplatsergrop (3 x 4 m).

Grunder för VARK-urvalet:

En sällsynt boplatser som inte ännu utforskats utförligt, med stor forskningspotential i fråga om forskning kring stenåldern i skärgården.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=279010021>

233. Ravattula Ristimäki 100606

Kunta: Kaarina
Kohde: Ravattula Ristimäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kirkkorakenteet
Ajoitus: keskiaikainen; kivikautinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Rautakauden lopun ja keskiajan alun ruumiskalmisto, joka sijaitsee peltosaarekkeella Aurajoen tuntumassa. Kalmistoa (koko 30 x 30 m) kiertää kivistä ladottu matala aita, ja alueen keskeltä on tutkittu Suomen vanhimaksi kirkoksi tulkittu kivijalkaperustainen rakennus (9,5 x 6 m). Kohde on ajoitettu 1100- ja 1200-luvuille. Alueella on havaittu myös neoliittisen kivikauden asuinpaikasta.

VARK-perustelut:

Valtakunnallisesti merkittävä rautakauden ja keskiajan taitteeseen ajoittuva kohde, jossa on Suomen vanhin tunnettu kirkonpaikka ja siihen liittyvä kalmisto.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=202010026>

234. Rikalan muinaisjännökset 100380

VARK-alueen perustelu:

Rikalanmäki ja Rikalan Linnamäki muodostavat maisemallisen ja arkeologisen kokonaisuuden.

Kunta: Salo
Kohde: Rikala Linnamäki
Tyyppi: puolustusvarustukset
Ajoitus: rautakautinen; varhaismetallikautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=73010021>

Kunta: Salo
Kohde: Rikalanmäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: pronssikautinen; rautakautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=73010022>

235. Rikkaitten haudat 100717

Kunta: Uusikaupunki
Kohde: Rikkaitten haudat
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Neljä poikkeuksellisen kookasta pronssikauden röykkiöhautaa (halkaisijat 7–14 m, korkeudet 0,5–2 m), jotka sijaitsevat ympäristöstään erottuvalla metsäisellä kalliomäellä, entisen saaren niemellä. Kohdetta ei ole tutkittu kaivauksin.

VARK-perustelut:

Kohde on hyvä esimerkki Vakka-Suomen alueen pronssikautisesta hautatraditiosta. Sekä röykkiöt että niitä ympäröivä maisema ovat hyvin säilyneitä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=895010026>

236. Ristinpelto 100689

Kunta: Lieto

Kohde: Ristinpelto

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Varhaiskristillinen hautausmaa hiekkapohjaisella mäellä, josta on tutkittu yhteensä 153 tiheään asetettua hautaa. Vain osa itä-länsisuuntaisista hautauksista oli tehty arkkuun. Niukat löydöt on ajoitettu ristiretkiaikaan rautakauden lopulle. Hautojen keskellä on sijainnut paalujen varaan rakennettu pohjaltaan neliömäinen rakennus, jonka on oletettu olleen kellotapuli. Hiekanotto on tuhonnut osan haudoista, mutta osa on yhä tutkimatta.

VARK-perustelut:

Ristinpellon varhaiskristillinen kalmisto on merkittävä muinaisjäänös esihistoriallisen ja historiallisen ajan taitteesta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=423010010>

237. Rukoushuone-Kansakoulunmäki 100583

Kunta: Laitila

Kohde: Rukoushuone-Kansakoulunmäki

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Mäellä on sijainnut laaja rautakautinen röykkiö- ja polttokenttäkalmisto, jonka käyttöikä on poikkeuksellisen pitkä. Kaikki kalmisto kolmekymmentä matalaa röykkiötä olivat niin kutsuttuja Untamalan tyyppin kumpuhautoja, ja mäen itäosassa sijaitsi poikkeuksellisen laaja polttokenttäkalmisto (laajuus 55 x 44 m). Rautakauden löydöt ajoittuvan vanhemmalta roomalaisajalta viikinkiajalle (100–1000-luvut jaa.). Lisäksi mäen rinteillä on kymmeniä ryssänhautoiksi kutsuttuja pitkulaisia painanteita.

VARK-perustelut:

Poikkeuksellisen pitkään käytössä ollut kalmistoalue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin muinaisjäännöksiin sekä tutkimushistoriansa että kulttuurihistoriallisen monimuotoisuutensa vuoksi.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000000181>

238. Rungon Koskenhaka 100561

Kunta: Kaarina
Kohde: Rungon Koskenhaka
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vanhempaan roomalaisaikaan (0–200 jaa.) ajoittuva tarhakalmisto (30 x 4–6 m) ja kolme röykkiötä, joista yksi tutkittu ajoittuu merovingiaikaan (550–800 jaa.). Tutkitun tarhakalmiston poikkeuksellisen rikkaat löydöt sisälsivät aseiden ja muiden korujen lisäksi myös torvipäisen kalurenkaan ja lasisen juomasarven osia. Alueella on myös rautakautinen asuinpaikka.

VARK-perustelut:

Harvinainen ja poikkeuksellisen runsaslöytöinen kalmisto- ja asuinpaikka-alue.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=602010030>

239. Saaren kartano 101174

Kunta: Mynämäki
Kohde: Saaren kartano
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kartano, jonka vaiheet kattavat koko historiallisen ajan. Ensimmäiset tiedot kartanosta ajoittuvat keskiajalle 1200-luvun puoliväliin, jolloin kohde siirtyi kirkolliseen omistukseen. Myöhemmin keskiajalla se oli piispankartanona, ja 1500–1600-luvuilla Turun linnan latokartanona ja läänitettyä eri aatelissuvuille. Nykyinen puinen päärakennus on 1700-luvulta, ja sen kellariosat ovat 1500- ja 1600-luvuilta, osin todennäköisesti vanhempiakin. Kartanoa ympäröivältä alueelta on löydetty 1500–1800-luvuille ajoittuvia kulttuurikerroksia ja rakenteita.

VARK-perustelut:

Saari on hyvin säilynyt ja monimuotoinen keskiaikaiseen ruotsalaisasutukseen liittyvä asuinpaikka, josta muodostui yksi Suomen harvoista keskiaikaisista piispankartanoista. Reformaation yhteydessä se siirtyi valtion omistukseen. Sekä kartanorakennus että sitä ympäröivät puisto-, metsä- ja laidunalueet sisältävät useita eri-ikäisiä ja tyyppisiä rakennusvaiheita, rakenteita ja kulttuurikerroksia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000018618>

240. Savemäki 100838

Kunta: Laitila
Kohde: Savemäki
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kivikkoisella mäellä sijaitseva vanhemman roomalaisajan kalmisto, jossa näkyy hyvin ajalle tyypillinen erilaisten hautaustapojen moninaisuus. Tämä piirre yhdessä tiettyjen hautamuotojen kanssa yhdistää kalmiston Ruotsin Mälarin alueen samanaikaisiin kalmistoihin. Kalmistossa on tarhakalmisto, pyöreä kehäraunio, palokuoppahauta ja bautakivi. Hautamuodot viittaavat skandinaaviaan, mutta esineistö baltiaan.

VARK-perustelut:

Erittäin merkittävä vanhemman roomalaisajan kalmisto, jossa vaihtelevat hautarakenteet ja löydetty esineistö kertovat kontakteista Itämeren alueella.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=400010128>

241. Seilin VARK-alue 100285

VARK-alueen perustelu:

1600–1800-luvuille ajoittuvat kohteet muodostavat yhtenäisen alueellisen ja funktionaalisen kokonaisuuden. VARK-alueella on muinaisjäännösrekisterin kohteita laajempi aluerajaus.

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Kirkkoniemi
Tyyppi: kirkkorakenteet; kivirakenteet; työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000009155>

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Utridarens tomt
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000015353>

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Smedens tomt
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000015354>

Kunta: Parainen

Kohde: Seili Dårhusen
Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000015369>

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Tutkimusasema
Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000015370>

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Mielisairaalan puisto
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000019582>

Kunta: Parainen
Kohde: Seili Skreddarens hus
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000019584>

Grunder för VARK-området:
Objekten från 1600–1800-talen bildar en enhetlig regional och funktionell helhet.

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Kirkkoniemi
Typ: arbets- och tillverkningsplatser; kyrkobyggnader; stenkonstruktioner
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000009155>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Utridarens tomt
Typ: boplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000015353>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Smedens tomt
Typ: boplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000015354>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Dårhusen
Typ: arbets- och tillverkningsplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000015369>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Tutkimusasema
Typ: arbets- och tillverkningsplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000015370>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Mielisairaalan puisto
Typ: boplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000019582>

Kommun: Pargas
Objekt: Seili Skreddarens hus
Typ: boplatser
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000019584>

242. Skeppsbådarna itäpuoli 100595

Kunta: Parainen
Kohde: Skeppsbådarna itäpuoli
Tyyppi: alusten hylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:
Vähän tutkittu 1700-luvulle ajoittuva hylky (pituus 28 m, leveys 5,7–7,5 m), joka on rakennusteknisten yksityiskohtien perusteella todennäköisesti ruotsalainen tai saksalainen.

VARK-perustelut:
Vähän tutkittu, lähes koskematon 1700-luvun lopun aluksen hylky, jonka rakenne viittaa Itämeren piirissä rakennettuun alukseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=2583>

Kommun: Pargas
Objekt: Skeppsbådarna itäpuoli
Typ: fartygsvrak
Datering: historisk

Beskrivning:
Ett vrak (längd på 28 m, bredd på 5,7–7,5 m) från 1700-talet som inte utforskats i hög grad, vilket utifrån de byggnadstekniska detaljerna sannolikt är svenskt eller tyskt.

Grunder för VARK-urvalet:
Ett lite utforskat, så gott som orört vrak efter ett fartyg från slutet av 1700-talet, vars konstruktion tyder på ett fartyg som byggts i Östersjöregionen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=2583>

243. Spurila 100913

Kunta: Paimio
Kohde: Spurila
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat
Ajoitus: kivikautinen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja muinaisjäännösalue, jolla sijaitsee eri ikäisiä asuinpaikkoja ja polttokenttäkalmistoja vanhemmalta rautakaudelta rautakauden loppuun. Alueen vanhimmat löydöt liittyvät neoliittisen kivikauden asuinpaikkaan. Merkittävästä löytöaineistosta voidaan nostaa esiin kaksi nuppipaistä pronssista kaularengasta, ainoat laatuaan Suomessa, jotka ovat peräisin Etelä-Liettuan tai Koillis-Puolan alueelta.

VARK-perustelut:

Monipuolinen ja rautakauden asutusjatkuvuudeltaan huomattava kohde. Monipuolisen löytöaineiston joukossa on ainutlaatuisia tuontiesineitä Baltian suunnalta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=577010020>

244. Stenberga 100626

Kunta: Masku
Kohde: Stenberga
Tyyppi: puolustusvarustukset
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Keskiaikainen, pienen kallion laella sijainnut tornilinnan paikka Maskunjoen suiston tuntumassa. Vuoden 1908 kaivausten perusteella linnan koko on ollut 13 x 13 metriä. Linnalla on ollut kaksi rakennusvaihetta: ensimmäinen 1100- ja 1200-lukujen taitteessa ja toinen 1300-luvun lopulla.

VARK-perustelut:

Vesireitin varteen kallion laelle rakennettu pieni keskiaikainen linnanpaikka.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=481500001>

245. Sundholman kartano 101020

Kunta: Uusikaupunki
Kohde: Sundholman kartano
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Vanha kartanomiljöö sijaitsee Vakka-Suomalaisessa kulttuurimaisemassa meren rannalla Sundholman salmessa. Kartanon nykyinen rakennuskanta on 1800-luvulta. Päärakennuksen alla oleva luonnonkivistä rakennettu kellarikerros kuuluu paikalla sijainneeseen 1400-luvun kivilinnaan. Piha-aluetta kiertää vallihauta, jonka ulkopuolelle jää kolme 1700-luvun talousrakennusta. Näistä viljamakasiini pystytetty kahden vanhemman tynnyriholvisen harmaakivikellarin päälle.

VARK-perustelut:

Erittäin hieno ja hyvin säilynyt esimerkki keskiaikaisesta kivisen kartanolinnan paikasta, jonka sijoittumisessa ja rakenteissa on otettu huomioon myös puolustukselliset lähtökohdat.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000018624>

246. Suomensaari 1 100587

Kunta: Laitila Mynämäki

Kohde: Suomensaari 1

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Tiivis noin kuudenkymmenen rökkiön ryhmä suoalueiden keskellä sijaitsevalla metsäisellä mäellä. Rökkiöiden väliin tehdystä koekuopasta on löydetty Morbyn keramiikkaa, minkä perusteella kohde ajoittuu todennäköisesti esiroomalaiseen rautakautteen. Paikalta on todettu myös matalia pitkänomaisia painaumia.

VARK-perustelut:

Vakka-Suomen ja eteläisen Satakunnan alueille tyypillinen rautakauden alun rökkiöalue.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000004628>

247. Söderviken 101043

Kunta: Kemiönsaari

Kohde: Söderviken

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Länteen laskeutuvalla melko tasaisella länsi-itäsuuntaisella kalliolla on kahdeksan kooltaan ja muodoltaan vaihtelevaa rökkiötä ja latomusta noin 40 x 110 metrin kokoisella alueella. Niistä yksi on tutkittu vuonna 1886. Pitkäomaisissa rökkiöissä on nähtävissä kiveystä jakavia poikkikiviä ja reunakiveystä. Kohde ajoittuu pronssikaudelle tai rautakauden alkuun.

VARK-perustelut:

Hyvä Turunmaan saaristoalueen varhaismetallikautisten røykkiöryhmien edustaja. Kohteen sijainti on kohdetyypille luonteenomainen, ja yhteys mereen on paikalla yhä havaittavissa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=923010001>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Söderviken
Typ: gravplatser
Datering: tidig metallålder

Beskrivning:

På det relativt jämna berget som går i väst-ostlig riktning och blir lägre mot väst finns det åtta rösen och stensättningar av varierande storlek och form i ett område på cirka 40 x 110 meter. Av dessa har ett utforskats år 1886. I de avlånga rösena kan tvärsgående stenar som delar stensättningen och kantstensättningar urskiljas. Objektet är från bronsåldern eller början av järnåldern.

Grunder för VARK-urvalet:

En fin representant för rösegrupper från de tidiga metallåldrarna i Åbolands skärgård. Objektets placering är karakteristisk för objektstypen och förbindelsen till havet kan fortfarande urskiljas på platsen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=923010001>

248. Taalintehtaan ruukin muinaisjäänökset 100412

VARK-alueen perustelu:

Rautaruukki ja hiiliuunit muodostavat harvinaisen hyvin säilyneen toiminnallisen kokonaisuuden.

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Taalintehtaan ruukki
Tyyppi: teollisuuskohteet
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=40500006>

Kunta: Kemiönsaari
Kohde: Taalintehtaan hiiliuunit
Tyyppi: teollisuuskohteet
Ajoitus: historiallinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000032094>

Grunder för VARK-området:

Järnbruken och kolugnarna bildar en funktionell helhet som bevarats sällsynt väl.

Kommun: Kimitoön
Objekt: Taalintehtaan ruukki
Typ: industriobjekt
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=40500006>

Kommun: Kimitoön
Objekt: Taalintehtaan hiiliuunit
Typ: industriobjekt
Datering: historisk
Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000032094>

249. Tampaltankruunun VARK-alue 101189

Kunta: Salo
Kohde: Tampaltankruunu
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kallioselänteen laella on hyvin kookas pronssikautinen hautaröykkiö (21 x 19,5 m, korkeus 1,9 m), jonka keskellä on kraatterimainen syvennys. Röykkiötä oli kaiveltu 1800-luvun lopulta, jolloin sen sisältä paljastui kolme sisäkkäistä kivikehää, joiden välistä tavattiin kolme kivilaaosta tehtyä paasiarkkua.

VARK-perustelut:

Suurikokoinen röykkiöhauta, joka sijaitsee maisemallisesti vaikuttavalla paikalla. Muinaisen merenlahden toisella puolella sijaitsee Viitamäen suuret pronssikautiset hautaröykkiöt.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010013>

250. Tiikkinummi 100914

Kunta: Salo
Kohde: Tiikkinummi
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Yli puoli kilometriä pitkä kallio- ja moreeniharjanne Perniönjoen varrella, jolta on löydetty noin kolmekymmentä nuoremman roomalaisajan (200–400 jaa.) kivistä hautarakennetta ja merovingiajan (550–800 jaa.) polttokenttäkalmisto. Kivistä hautarakenteista suurin osa on nelikulmaisia tai suunnikkaanmuotisia kivikehiä tai kivipanoksia (halkaisijat 3–9 m), joita kutsutaan niin sanotuiksi Lupajan tyyppin hautalatomuksiksi. Polttokenttäkalmisto on löydöiltään rikas, sisältäen kolme frankkilaista miekkaa. Alueelta on lisäksi merkkejä rautakautisesta asuinpaikasta, kaksi maakumpua (halkaisijat 7–11 m) ja kaksi kuppikalliota.

VARK-perustelut:

Tutkimushistoriallisesti ja arkeologisesti merkittävä kohde, jonka hautalatomukset ja polttokalmiston löydöt ovat valtakunnallisesti harvinaisia. Alue on lähes koskemattomana säilynyt kokonaisuus, jossa on eri-ikäisiä muinaisjäännöskerrostumia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=586010077>

251. Toispuolojannummi 100697

Kunta: Paimio
Kohde: Toispuolojannummi
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja asuinpaikka, jonka vanhimmat löydöt ajoittuvat neoliittiselle kivikaudelle ja nuorimmat pronssikaudelle. Kohde on tutkimushistoriallisesti merkittävä, ja sen mukaan on nimetty niin sanotut Paimion savi-idolit, jotka ovat Pohjois-Euroopan vanhimpien saviastioiden aikaisia savesta tyylielysti tehtyjä ihmishahmoja, ja pronssikautinen Paimion tyyppin keramiikka, jota on runsaasti asuinpaikan löydöissä. Viimeisimmissä tutkimuksissa 1990-luvun alussa paikalta löydettiin harvinainen pronssisolki, jonka vastineet löytyvät Etelä-Skandinaviasta.

VARK-perustelut:

Pitkään asuttuna ollut asuinpaikka on monipuolinen ja runsaslöytöinen. Kohde on tutkimushistoriallisesti merkittävä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=577010024>

252. Tuomiokirkko 101039

Kunta: Turku
Kohde: Tuomiokirkko
Tyyppi: kirkkorakenteet
Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Tuomiokirkko sijaitsi keskiajalla Turun kaupungin pohjoislaidalla. Ruotsin itäisen osan hiippakuntakirkko siirrettiin paikalle noin vuonna 1300 Koroisista. Ensimmäinen paikalla sijainnut kirkko oli todennäköisesti puinen. Tiilinen katedraali valmistui paikalle viimeistään 1400-luvun alkuun mennessä, ja siihen tehtiin merkittäviä laajennuksia 1400-luvun aikana. Kirkkoa ympäröi kirkkoma, joka on yhä pääosin tutkimatta. Kirkkomaata rajasi ympärismuuri, jonka sijaintia nykyisin paikalla oleva rautaketju vastaa suurin piirtein.

VARK-perustelut:

Ainoa keskiaikainen katedraali Suomessa. Merkittävä tekijä Turun kaupungin syntyhistoriassa, mutta vaikutti merkittävästi myös keskiajan rakennustekniikkaan, -materiaaleihin ja arkkitehtuuriin niin Turussa kuin muuallakin hiippakunnassa. Merkittävä hautakirkko ja pyhiinvaelluskohde, jonka rakennusarkeologinen merkitys on suuri.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000039354>

Kommun: Åbo
Objekt: Tuomiokirkko

Typ: kyrkobyggnader
Datering: historisk; medeltida

Beskrivning:

Domkyrkan fanns under medeltiden på den norra sidan av Åbo stad. Sveriges östra dels stiftskyrka flyttades till platsen omkring år 1300 från Korois. Den första kyrkan på platsen var sannolikt i trä. Tegelkatedralen stod färdig på platsen senast i början av 1400-talet och den utvidgades i betydande grad under 1400-talet. Kyrkan är omgiven av ett gravgårdsgärde, som till största del fortfarande inte utforskats. Gravgården avgränsades av en ringmur, vars placering mer eller mindre motsvaras av den järnkedja som numera finns på platsen.

Grunder för VARK-urvalet:

Den enda medeltida katedralen i Finland. En betydande faktor för uppkomsten av Åbo stad, men den påverkade också i betydande grad byggnadstekniken, -materialen och -arkitekturen under medeltiden, såväl i Åbo som i andra delar av stiftet. En betydande gravkyrka och vallfärdsdestination, vars byggnadsarkeologiska betydelse är stor.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000039354>

253. Turun kaupungin keski- ja vaasa-aikainen VARK-alue 100416

Kunta: Turku
Kohde: Turun kaupungin vanha asemakaava-alue
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Aurajoen varteen meren läheisyyteen noin vuonna 1300 perustettu kaupunki, josta tuli Ruotsin itäisen osan maallisen ja kirkollisen vallan hallinnollinen keskus. Suomen vanhin kaupunki oli myös kaupallinen keskus. Alkuvaiheessa kaupunki ulottui tuomiokirkolta Rettiginrinteeseen, ja siinä oli neljä kaupunginosaa. Kaupungin asemakaavaa muutettiin säännönmukaisemmaksi 1600-luvulla, mutta se uudistui täysin vasta vuoden 1827 suurpalon jälkeen. Turun kaupungin kulttuurikerrokset ovat melko hyvin säilyneitä. Suomen oloissa poikkeuksellisen paksuissa kerroksissa (paksuimmillaan 4,5 m) orgaaninen aines (kuten puu, nahka, kasvituotteet) on säilynyt myös poikkeuksellisen hyvin. Turku on myös Suomen ainoa keskiaikainen kaupunki, jossa oli muurattuja rakennuksia.

VARK-perustelut:

Suomen vanhin ja väestöltään pitkään suurin kaupunki, jolla oli laajat kauppayhteydet ympäri Itämeren. Turku oli maallisen ja hengellisen hallinnon keskus, ja kaupungista löytyi kaikki eurooppalaisen kaupungin elementit. Keskiaikaiset kivi- ja tiilirakennukset ja paksut, hyvin eri aineksia säilöneet kulttuurikerrokset ovat ainutlaatuisia. Turku voi pitää yhtenä Suomen merkittävimpänä keskiajan ja uudenajan alun muinaisjäännösalueena.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=853500004>

Kommun: Åbo
Objekt: Turun kaupungin vanha asemakaava-alue
Typ: boplatser

Datering: järnålder; medeltida

Beskrivning:

En stad som grundades år 1300 vid Aura å i närheten av havet, vilken blev administrativt centrum för den världsliga och kyrkliga makten i Sveriges östra del. Finlands äldsta stad var också ett handelscentrum. I det inledande sket sträckte sig staden från domkyrkan till Rettigbrinken och den hade fyra stadsdelar. Stadens detaljplan ändrades och blev mer reguljär på 1600-talet, men den förnyades helt först efter storbranden år 1827. Åbo stads kulturlager är relativt välbevarade. De organiska substanserna (såsom trä, skinn, växtprodukter) har bevarats exceptionellt väl i lager som i finländska förhållanden är exceptionellt tjocka (som mest 4,5 m). Åbo är också Finlands enda medeltida stad som hade murade byggnader.

Grunder för VARK-urvalet:

Finlands äldsta stad, som länge hade det största invånarantalet och omfattande handelsförbindelser till olika delar av Östersjön. Åbo var centrum för den världsliga och andliga förvaltningen och i staden fanns alla element för en europeisk stad. De medeltida sten- och tegelbyggnaderna och de tjocka kulturlagren som väl bevarat olika substanser, är unika. Åbo kan ses som ett av Finlands mest betydande fornlämningsområden från medeltiden och början av den moderna historien.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=853500004>

254. Turun linna 100958

Kunta: Turku

Kohde: Turun linna

Typpi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Ruotsin itäisen osan vanhin ja merkittävin kruunun hallintolinna, joka perustettiin Aurajoen suulla sijaitsevalle saarelle 1280-luvulla. Asiakirjoissa se mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1308. Aluksi linna koostui pää- ja esilinnasta ja sen ulkopuolisesta linnasaaren alueesta. 1500-luvulla linna uudistettiin renessanssilinnaksi ja sen ympärille perustettiin puutarha. Viimeisen kerran linnaa piirrettiin 1597–1599, minkä jälkeen sitä käytettiin hallinto- ja asuinpaikkana. Linnasaaren ja mantereen välinen alue kuroutui umpeen 1500-luvulta lähtien.

VARK-perustelut:

Vanhin ja merkittävin Ruotsin itäisen osan kruunun hallintolinnoista ja sotilaallisista tukikohdista, joka vaikutti merkittävästi myös Turun kaupungin syntyyn ja kehitykseen. Linna muodostaa historiallisesti erittäin merkittävän kokonaisuuden tuomiokirkon ja Turun vanhan asemakaava-alueen kanssa. Monipuolinen arkeologinen kohde, jolla on useita erilaisia käyttövaiheita.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000019681>

Kommun: Åbo

Objekt: Turun linna

Typ: försvarsverk

Datering: historisk; medeltida

Beskrivning:

Det äldsta och viktigaste förvaltningsborgen för kronan i Sveriges östra del, vilket grundades på en ö i Aura ås mynning på 1280-talet. I dokumenten nämns det för första gången år 1308. Till en början utgjordes borgen av en huvud- och förborg och området på slottsön utanför den. Under 1500-talet förnyades slottet till ett renässansslott och en trädgård grundades runt det. Slottet belägrades den sista gången åren 1597–1599, varefter det användes som förvaltnings- och boendeplats. Området mellan slottsön och fastlandet har växt ihop från och med 1500-talet.

Grunder för VARK-urvalet:

Den äldsta och mest betydande av kronförvaltningslotten och de militära baserna i Sveriges östra del, vilken också i avsevärd grad påverkade uppkomsten av Åbo stad och dess utveckling. Slottet bildade en helhet som historiskt sett är väldigt betydande tillsammans med domkyrkan och Åbo gamla detaljplaneområde. Ett mångsidigt arkeologiskt objekt med flera olika användningsfaser.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000019681>

255. Tähkäpää 1 100797

Kunta: Kaarina
Kohde: Tähkäpää 1
Tyypit: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Esiroomalaiseen rautakautteen tai vanhempaan roomalaisaikaan ajoittuva polttokalmisto, jossa hautaukset on tehty soikean isoista kivistä tehdyn kivikehän (9 x 6 m) sisälle. Kehän sisältä on löytynyt palanutta luuta. Kohdetta ei ole tutkittu pienimuotoisin tutkimuksin, ja sillä on runsaasti tutkimuspotentiaalia.

VARK-perustelut:

Hyvin säilynyt ja lähes tutkimaton vanhemman rautakauden kalmisto hyvin säilyneessä ympäristössä, jossa maisemallinen yhteys Aurajoelle on säilynyt.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=202010022>

256. Untamalan kirkko 100839

Kunta: Laitila
Kohde: Untamalan kirkko
Tyypit: hautapaikat; kivirakenteet; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Untamalan kirkkomaalla sijaitseva ruumiskalmisto. Paikalta on tutkittu Kalevanpojan viikatteentikuksi kutsutun korkean pystykiven juurelta kaksi ristiretkiaikaista tai varhaiskeskiaikaista hautaa, joissa olevat vainajat on tulkittu naisiksi. Kalmisto lienee ulottunut kirkon itäpuolella n. 50 metrin päässä olevan talon pihalle, josta on aikoinaan rakennustöiden yhteydessä löytynyt runsaslöytöinen ristiretkiajalle

ajoituva ruumishauta. Alueella tehdyissä koetutkimuksissa on havaittu myös rautakautiseen asuinpaikkaan viittäviä merkkejä.

VARK-perustelut:

Untamalan kirkkomaan varhaiskristilliset haudat ovat yksi vanhimmista todetuista kristillisistä hautauksista Suomessa. Merkittävyttä lisää se, että ne ovat edelleenkin käytössä olevalla hautausmaalla, jonne ei tosin enää nykyisin tehdä hautauksia.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=400010252>

257. Untamalan Myllymäki 100905

Kunta: Laitila

Kohde: Untamalan Myllymäki

Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; työ- ja valmistuspaikat

Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Untamalan tyyppin kumpuhautojen nimikkokohde. Vielä 1900-luvun alussa paikalla sijaitsi 34 hautakumpua, joista osa on poltto- ja osa ruumishautoja. Näistä toistakymmentä on tuhoutunut kokonaan tai osittain hiekanotossa. Metallisesineiden perusteella kalmisto on ajoitettu 50–600 jaa. Kalmistossa on myös kiviröykkiöitä, joista ainakin osa on hautoja, ja kymmenkunta pystykiveä, joiden oletetaan olevan hautamerkkejä. Hautausten lisäksi alueella on myös asuinpaikkaan viittäviä kerrostumia sekä varhaisia peltorakenteita. Alue on aikoinaan ollut merenlahteen pistävään niemi, jonka muoto on yhä näkyvissä peltojen keskellä.

VARK-perustelut:

Varhaisrautakautinen kalmistomäki ja sen muut rautakauden alun asutuksesta kertovat rakenteet pitkin raittikylää muodostavat merkittävän pitkän aikavälin asutushistoriallisen kokonaisuuden.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=400010250>

258. Uppgård (Rösbacken) 100695

Kunta: Parainen

Kohde: Uppgård (Rösbacken)

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kohteessa sijaitsee iso (13 x 9 m, korkeus 1 m) ja pienempi röykkiö (5,7 x 5 m, korkeus 0,4 m), joiden välissä kulkee erikoinen rantakivistä ladottu harjanne (48 m pitkä, 2–3 m leveä). Kaivauslöytöinä paikalta on saatu muun muassa piinuolenkärki, kvartsi- ja porfyriitti-iskoksia ja pieniä luunpaloja. Löytöjen ja palaneen luun ajoituksen perusteella kohde ajoittuu neoliittisen kivikauden lopun ja pronssikauden alun tienoille, noin 1900–1700 eaa., vaikka kivirakenteista tavattuja irtohiiliä on ajoitettu rautakauden lopulle (900–1200 jaa.).

VARK-perustelut:

Röykkiöt ja niitä yhdistävät kasattu kiviharjanne ovat sekä paikallisesti että valtakunnallisesti merkittävä kohde. Kohde ajoittuu todennäköisesti juuri kivi- ja pronssikauden taitteeseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=573010003>

Kommun: Pargas

Objekt: Uppgård (Rösbacken)

Typ: gravplatser

Datering: bronsålder

Beskrivning:

I objektet finns ett stort (13 x 9 m, höjd på 1 m) och ett mindre röse (5,7 x 5 m, höjd på 0,4 m), mellan vilka en speciell ås som stensatts av strandstenar går (48 m lång, 2–3 m bred). Utgrävningsfynden på platsen har utgjorts av bland annat en kiselpilspets, kvarts- och porfyritslag och små benbitar. Utifrån fynden och dateringen av de brända benen är objektet ungefär från slutet av neolitikum och början av bronsåldern, ungefär 1900–1700 fvt.

Grunder för VARK-urvalet:

Rösen och den ihoptravade stenås som förenar dessa är ett objekt av såväl lokalt som nationellt riksintresse. Objektet är sannolikt precis från skiftet mellan sten- och bronsåldern.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=573010003>

259. Uskelan vanhan kirkon ja pappilan VARK-alue 100448

VARK-alueen perustelu:

Uskelan vanha kirkonpaikka ja sen pohjoispuolella sijaitseva vanha pappilanpaikka muodostavat Suomen vanhinta seurakuntajärjestelmää edustavan kokonaisuuden. VARK-alue on rajattu muinaisjäännösalueita laajemmaksi.

Kunta: Salo

Kohde: Uskelan emäkirkko

Tyyppi: hautapaikat

Ajoitus: keskiaikainen; rautakautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010043>

Kunta: Salo

Kohde: Uskelan vanhan pappilan paikka

Tyyppi: asuinpaikat; löytöpaikat

Ajoitus: historiallinen; keskiaikainen; rautakautinen

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000026383>

260. Vainionmäki 100622

Kunta: Laitila

Kohde: Vainionmäki
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; kultti- ja tarinapaikat
Ajoitus: rautakautinen

Lyhyt kohdekuvaus:
Rautakautinen kalmisto- ja asuinpaikka-alue, jolla sijaitsee kaksi runsaslöytöistä polttokalmistoa (merovingiaikainen ja viikinkiaikainen), yksi mahdollinen polttokenttäkalmisto, rautakautinen asuinpaikka, kuppikivi ja hautakumpu/-röykkiö.

VARK-perustelut:
Monimuotoinen ja tutkimushistoriallisesti merkittävä rautakauden kohde. Runsaista tutkimuksista huolimatta kohteella on yhä runsas tutkimuspotentiaali ja paljon tutkimatonta.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=400010150>

261. Vanhakirkko 101084

Kunta: Loimaa
Kohde: Vanhakirkko
Tyyppi: kirkkorakenteet
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:
Loimijoen länsirannalla ympäristöään hiukan korkeammalle nousevan pienen kumpareen päälle muodostui 1300-luvun puolivälin jälkeen Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Hämeen alueiden välisen erämaa-alueen kirkollinen keskus. Paikalla on hirsiaidan rajaama alue, jonka sisäpuolella useampien eri-ikäisen puukirkkojen maatuneet perustat erottuvat edelleen vähäisinä kohoumina. Paikalle rakennettiin kivinen sakaristo (rakennusaikaa ei tiedetä), joka purettiin vuonna 1751. Alueella näkyy yhä muutamia hautamerkkejä, mutta sinne ei enää haudata.

VARK-perustelut:
Kirkkomaan aidan sisällä on säilyneenä keskiajalta lähtien hautauksia ja eri aikaisten kirkkojen perustoja. Kohde on poikkeuksellisen hyvin säilynyt arkeologinen kokonaisuus, jossa on runsaasti potentiaalia kirkollisen kulttuurin ja historian tutkimukseen.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000000532>

262. Vanhalinnan VARK-alue 100007

VARK-alueen perustelu:
Vanhalinna ja Aittämäki muodostavat yhtenäisen ajallisen ja toiminnallisen kokonaisuuden, jossa linnavuoren ja Aittämäen välinen näköyhteys on oleellinen tekijä muinaisjäännöksen ymmärrettävyyden kannalta. Alueeseen kuuluu myös pieni osuus Hämeen Härkätietä. Alueen rajausta on muinaisjäännösrekisterin kohteiden aluerajausta laajempi.

Kunta: Lieto

Kohde: Vanhalinna
Tyyppi: asuinpaikat; hautapaikat; puolustusvarustukset
Ajoitus: keskiaikainen; kivikautinen; pronssikautinen; rautakautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=423010001>

Kunta: Lieto
Kohde: Vanhalinnan Aittamäki
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: rautakautinen
Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=423010002>

263. Vidskär 1 100593

Kunta: Parainen
Kohde: Vidskär 1
Tyyppi: alusten hylät
Ajoitus: keskiaikainen

Lyhyt kohdekuvaus:

Painolastikivilastin (laajuus 10–15 x 4,5 m) alla olevat keskiaikaisen tammesta rakennetun aluksen pohjahiekkaan hautautuneet jäänteet. Rakenneseosia ja aluksen esineistöä, jotka eivät ole hautautuneena hiekkaan, on levinneenä laajalle alueelle. Suomen merialueen vanhimmat hylät ajoittuvat keskiajalle, ja ne ovat hyvin harvinaisia.

VARK-perustelut:

Keskiaikainen hyläkohde on merkittävä ja harvinainen, ja sillä on suuri tutkimuspotentiaali.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=2284>

Kommun: Pargas
Objekt: Vidskär 1
Typ: fartygsvrak
Datering: medeltida

Beskrivning:

Lämningarna efter ett medeltida fartyg som byggts i ek och begravts i bottensanden under barlaststenarna (storlek på 10–15 x 4,5 m). De konstruktionsdelar och artefakter från fartyget vilka inte är begravda i sanden är utspridda i området. De äldsta vraken i Finlands havsområde är från medeltiden och de är väldigt sällsynta.

Grunder för VARK-urvalet:

Det medeltida vrakobjektet är betydande och sällsynt och det har stor forskningspotential.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=2284>

264. Vihiniemi 101004

Kunta: Salo
Kohde: Vihiniemi
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Perniön Vihiniemen rautakaivoksessa on neljä suurta kaivoskuilua (halkaisija 10–15 m), rakennuksen pohjia, pengerretty tie, sivukivikasoja ja masuuni. Kaivos oli toiminnassa 1600-luvun lopulla ja vuosina 1825–1862. Kohde on hyvin säilynyt kaivoskokonaisuus, jossa on erityispiirteitä, kuten hyvin säilynyt masuuni ja holvattu kaivoskuilujen aukkoja.

VARK-perustelut:

Kohde on hyvin säilynyt rautakaivoskokonaisuus.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000013386>

265. Viitamäki 100565

Kunta: Salo
Kohde: Viitamäki
Tyyppi: hautapaikat
Ajoitus: pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kolme kookasta ja näyttävää pronssikautista hautaröykkiötä mäkilaen avokalliolla. Kaksi suurinta röykkiötä ovat poikkeuksellisen isoja (halkaisijat 19 m ja 25 m, korkeudet 4–4,5 m), ja pieninkin on suhteellisen suurikokoinen (halkaisija 11 m, korkeus 1,8 m). Kaikissa röykkiöissä on keskellä kuoppa. Kaksi röykkiöstä on avattu vuonna 1886, jolloin löytöinä saatiin talteen palanutta luuta, saviastian paloja ja piitä.

VARK-perustelut:

Pronssikautisia suurröykkiötä, joiden ympäristössä on yhä ymmärrettävissä pronssikauden tapa rakentaa haudat alueen korkeimmalle kohdalle, josta on aikoinaan ollut näkymä merelle. Muinaisen merenlahden toisella puolella sijaitsee Tampaltankruunun suuri pronssikautinen hautaröykkiö.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=734010012>

266. Vrouw Maria 100670

Kunta: Parainen
Kohde: Vrouw Maria
Tyyppi: alusten hylät
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Puurunkoisen 1700-luvun kauppalaiva Vrouw Marian hylky (pituus 26 m, leveys 7 m). Kyseessä on

hollantilainen kauppa-alus, joka upposi vuonna 1771 kauppamatkallaan Länsi-Euroopasta Pietariin. Hyvin säilynyt hylky on yksi harvoista hylkykohteista, joka on pystytty varmuudella tunnistamaan arkistolähteiden perusteella. Kohteelle on vahvistettu suoja-alue.

VARK-perustelut:

Itämeren 1700-luvun kansainväliseen kauppamerenkulkuun liittyvä hyvin säilynyt kauppa-aluksen hylky, jolla on suuri tutkimuspotentiaali.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1658>

Kommun: Pargas

Objekt: Vrouw Maria

Typ: fartygsvrak

Datering: historisk

Beskrivning:

Vraket efter handelsfartyget Vrouw Maria med träskrov från 1700-talet (längd på 26 m, bredd på 7 m). Det handlar om ett holländskt handelsfartyg, som sjönk år 1771 på en hemresa från Västeuropa till S:t Petersburg. Det välbevarade vraket är ett av få vrakobjekt som det med säkerhet varit möjligt att identifiera utifrån arkivkällor. Ett skyddsområde har fastställts för objektet.

Grunder för VARK-urvalet:

Ett välbevarat vrak med stor forskningspotential efter ett handelsfartyg i anknytning till den internationella handelssjöfarten på Östersjön under 1700-talet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1658>

267. Västerhamnen 100592

Kunta: Parainen

Kohde: Västerhamnen

Tyyppi: kulkuväylät

Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Historialliselle ajalle ajoittuva veneiden talvisäilytys paikka, jossa on kahdeksan kivistä raivattua veneenvetouraa (pituudet 3–16 m). Uria reunustavat raivauskivivallit ovat 2–3 metriä leveitä. Paikalla on perimätiedon mukaan toiminut suojainen ja pitempään jäättömänä pysynyt talvisatama. Rannansiirtymään perustuvan arvion perusteella sataman rakenteet ajoittuvat todennäköisesti 1700-luvulta 1800-luvulle.

VARK-perustelut:

Historiallisen ajan merenkulkuun liittyviä hyvin säilyneitä kivisiä satamarakenteita, jotka sijaitsevat myöhemmältä rakentamiselta säästyneessä merellisessä ympäristössä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011128>

Kommun: Pargas

Objekt: Västerhamnen

Typ: färdvägar
Datering: historisk

Beskrivning:

En plats för vinterförvaring av båtar från den historiska tiden, men åtta stenröjda båtdragningsspår (längd på 3–16 m). Den röjningsstenvallar som kantar spåren är 2–3 meter breda. Enligt den muntliga traditionen har en skyddad vinterhamn som länge hållits isfri funnits på platsen. Utifrån en bedömning som baserar sig på strandförskjutningen är hamnkonstruktionerna sannolikt från 1700- och 1800-talen.

Grunder för VARK-urvalet:

Välbevarade steniga hamnkonstruktioner i anknytning till sjöfarten under den historiska tiden, vilka finns i en maritim omgivning som bevarats från senare byggande.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011128>

268. Väärämaan saari 100885

Kunta: Naantali
Kohde: Väärämaan saari
Tyyppi: kivrakenteet
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Kuusikymmentä kivistä kylmämuurattua niin sanottua ryssänuunia (laajuus 1 x 2 m, korkeus 1–1,5 m). Suurin osa uuneista sijaitsee saaren kallioalueella, yhteensä 1,5 km matkalla. Valtaosa rakenteista on rauenneita, eikä niiden alkuperäinen rakenne ole enää tunnistettavissa. Kiviunit liittyvät Venäjän armeijan liikkumiseen ja miehistön muonittamiseen.

VARK-perustelut:

Väärämaan kiviuni kokonaisuus on merkittävä muistomerkki Venäjän armeijan liikkumisesta ja toiminnasta Turunmaan saaristossa.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=705010015>

269. Åsbacka 101208

Kunta: Parainen
Kohde: Åsbacka
Tyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: historiallinen

Lyhyt kohdekuvaus:

1700-luvulla autioitunut keskiajalta periytyvä kylänpaikka, jossa on erotettavissa kaksi asuinalueetta. Ylemmällä asuinalueella maanpinnalle näkyy kolme maakumpuina erottuvaa uuninperustusta. Alemmalla alueella maanpinnalle erottuu useita tulisijoja ja rakennusten perustuksia.

VARK-perustelut:

Sekä kohteen että maiseman suhteen hyvin säilynyt keskiajan ja uudenajan taitteen 1700-luvulla autoitunut saaristolaisasuinpaikka.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000011217>

Kommun: Pargas

Objekt: Åsbacka

Typ: boplatser

Datering: historisk

Beskrivning:

En byplats med ursprung i medeltiden, vilken övergivits på 1700-talet, där två boplatsområden kan urskiljas. I det övre boplatsområdet syns tre ugnsgrunder på markytan, vilka kan ses som upphöjningarna i marken. I det nedre området urskiljs på markytan flera eldstäder och byggnadsgrunder.

Grunder för VARK-urvalet:

En boplatz i skärgården från övergången mellan medeltiden och den moderna tiden, vilken vad gäller såväl objektet som landskapet är välbevarad och övergivits under 1700-talet.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000011217>

270. Ölmosviken 101021

Kunta: Kemiönsaari

Kohde: Ölmosviken

Tyyppi: asuinpaikat

Ajoitus: kivikautinen; pronssikautinen

Lyhyt kohdekuvaus:

Laaja ja hyvin säilynyt neoliittisen kivikauden lopulle ajoittuva Kiukaisten kulttuurin (n. 2500/2300–1800/1500 eaa.) asuinpaikka. Löytäjä on saatu talteen noin 600 metrin matkalta pohjois-etelä-suuntaisen harjanteen varrelta.

VARK-perustelut:

Saaristossa sijaitseva kivikauden lopun laaja asuinpaikka, joka sijaitsee alueen jyrkkien maanpinnanmuotojen ansiosta poikkeuksellisesti lähes alkuperäisen kaltaisessa ympäristössä.

Lisätietoa kohteesta: <https://www.kyppi.fi/vark.aspx?id=1000019364>

Kommun: Kimitoön

Objekt: Ölmosviken

Typ: boplatser

Datering: bronsålder; stenålder

Beskrivning:

En stor och välbevarad boplatz som hör till Kiukaiskulturen från slutet av neolitikum (ca 2500/2300–1800/1500 fvt.) Fynd har tagits tillvara på en sträcka på cirka 600 meter längs en ås som går i nord-sydlig

riktning.

Grunder för VARK-urvalet:

En stor boplats från slutet av stenåldern i skärgården, vilken tack vare de branta jordtytsformerna i området på ett exceptionellt sätt finns i så gott som den ursprungliga omgivningen.

Läs mera om objektet: <https://www.kyppi.fi/svark.aspx?id=1000019364>